

Hi Court

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน 2562

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562

สมัชชาคุณป๋าระธานแผนกคตเลือกตังในศาลฎีกา

คดีเกี่ยวกับทการเลือกตังสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ไปศาลไหนกันดี

ระบบกฎหมายเลือกตังและการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตังของไทยกับมาตรฐานสากล

แนวคิดและหลักการระเบียบของทีประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการเลือก ส.ว. และการเลือกตัง ส.ส.

ทำอย่างไร ได้อย่างนั้น / You Get What You Give

คดีเลือกทั้งทีน่าสนใจ

ปกิณกะ : คริสตลและหินสีมีต้อย่างไร

รอบรู้จวนอะรอบ

บ.ก.ทักษาย

จุฬารศาลฎีกา High Court ฉบับนี้เป็นฉบับรับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หลังจากที่ว่างเว้นมาหลายปี แต่กว่าจะออกสู่สายตาท่านผู้อ่านการจัดตั้งรัฐบาลคงลุล่วงไปแล้ว ส่วนจะถูกใจผู้ใช้สิทธิหรือไม่อย่างไรก็ขอให้ผู้อ่านทุกท่านตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เพื่อบ้านเมืองต่อไปนะคะ นอกจากนี้ ช่วงต้นเดือนพฤษภาคมยังมีพระราชพิธีที่สำคัญคือพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ์ บดินทรเทพยวรางกูร อีกด้วย นับเป็นช่วงเวลาที่คุณคนรอคอยที่จะได้ชมพระบารมีของพระองค์ท่าน และเนื่องจากเกริ่นไปแล้วว่าเป็นฉบับรับกับการเลือกตั้ง เนื้อหาในฉบับจึงเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นหลัก เริ่มจากระบบกฎหมายเลือกตั้งและการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งของไทย กับมาตรฐานสากล บทสัมภาษณ์ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกา คดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ไปศาลไหนกันดี แนวคิดและหลักการของระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการเลือก ส.ว. และการเลือกตั้ง ส.ส. คดีเลือกตั้งที่น่าสนใจ โดยได้รับความกรุณาจากท่านผู้พิพากษาศาลฎีกาหลายท่านเป็นอย่างดี และพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ตบท้ายด้วยเรื่องเบา ๆ จากคอลัมน์สัปดาห์ประจำ “ทำอะไร ได้อย่างนั้น” และร้านอาหารอร่อย ๆ ในคอลัมน์ “รอบรั้วชวนอร่อย” ซึ่งฉบับนี้ บก. พาไปชิมถึงสองร้านเลยทีเดียว ช่วงสองสามเดือนที่ผ่านมากรุงเทพฯ ของเรามีปัญหาเรื่องมลภาวะจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) บก. ขอให้ผู้อ่านทุกท่านรักษาสุขภาพและป้องกันตนเองจากมลภาวะด้านต่าง ๆ ด้วยนะคะ จะได้อยู่เป็นเพื่อนกันไปนาน ๆ

mr_ruangsit@yahoo.com

บทความ ข้อความ หรือความเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในจุฬารศาลฎีกา เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งศาลฎีกา และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

3 ระบบกฎหมายเลือกตั้งและการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งของไทยกับมาตรฐานสากล

4 - 5 บทสัมภาษณ์ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกา

6 - 8 คดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ไปศาลไหนกันดี

9 - 11 แนวคิดและหลักการของระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการเลือก ส.ว. และ การเลือกตั้ง ส.ส.

12 - 13 คดีเลือกตั้งที่น่าสนใจ

14 - 17 พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562

18 - 19 ทำอย่างไร ได้อย่างนั้น
You Get What You Give

20 - 21 ปกิณกะ : คริสต์มาสและหินสีมีดีอย่างไร

22 รอบรั้วศาลฎีกา

23 รอบรั้วชวนอร่อย

คณะทำงาน

บรรณาธิการ : นายเรืองสิทธิ์ ตันกาญจนานุรักษ์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นางสาวสุวัฒนา จิตสมานกุล

คณะทำงาน : นายมงคล ลี้มแหลมทอง • นางสาวภาวิณี สุชีทรัพย์

นางสาววราณี พุ่มศิริ • นางชนิดาภา ภูแส

นายรัฐพล ทองมาก • นางสาวแสงเดือน ยิ่งสัมพันธ์เจริญ

นางพัชรินทร์ นิธิพิเชฐ • นางสาวสุธินี ฤกษ์วาทินกุล

นางโชติมา อินทร์ธิดา • นางสาวภาวดี ภาณุธรรมชัย

น.ส.อัญพัชญ์ จิระพงษ์ศรี • นางสาวกัญญา นาคอาจหาญ

นางสาวรัตติรินทร์ อาริยะวิรากุล

นายสกนธ์ เรืองนุ่ม (ออกแบบ, ประสานงาน)

นางสาวพรประภา ทรงฤกษ์ (พิสูจน์อักษร)

ระบบกฎหมายเลือกตั้งและการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งของไทยกับมาตรฐานสากล

รบบกฎหมายเลือกตั้ง (Election Law/Electoral Law) โดยทั่วไปหมายถึงกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเลือกตั้ง การใช้สิทธิเลือกตั้ง การรวมตัวเป็นพรรคการเมืองและการจัดการเลือกตั้ง แต่ในความหมายอย่างกว้าง ยังหมายความรวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของกระบวนการยุติธรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง (Electoral Justice) หรือการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (Election Dispute Resolution) อีกด้วย และโดยที่สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน และเป็นสิทธิมนุษยชนที่กฎหมายระหว่างประเทศรับรองไว้ จึงมีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของระบบกฎหมายเลือกตั้ง และการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งเอาไว้

Electoral Legislation, Principles and Practice: A Comparative Analysis (2012) ที่จัดทำโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งสหราชอาณาจักร ระบุว่ากฎหมายเลือกตั้งที่ดีต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย 6 ประการ คือหลักการส่วนใหญ่ต้องบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความชัดเจน แน่นนอน และเข้าถึงง่าย มีการแบ่งลำดับศักดิ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน เช่น รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ อนุบัญญัติ รวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องไว้ในฉบับเดียวกัน ไม่กระจัดกระจาย การปรับปรุงกฎหมายต้องมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความชัดเจนและเข้าใจง่ายขึ้น หลักเกณฑ์ของกฎหมายเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแต่ละระดับ (เช่น ระดับชาติและระดับท้องถิ่น) ควรมีความสอดคล้องกัน และต้องมีองค์ระดับชาติที่มีความอิสระและเป็นกลาง ทำหน้าที่จัดการเลือกตั้งพิจารณาในแง่จะเห็นได้ว่าระบบกฎหมายเลือกตั้งของไทยมีองค์ประกอบของระบบกฎหมายเลือกตั้งที่ดีที่ครบถ้วน เพราะกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และว่าด้วยการเลือกตั้ง และระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ตลอดจนระเบียบวิธีพิจารณาของศาลอื่น ๆ ที่มีอำนาจในคดีเลือกตั้ง และมีการจัดตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรอิสระระดับชาติ ทำหน้าที่จัดการเลือกตั้ง

สำหรับการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง Guide to Dispute Resolution (2010) ของ Carter Center เน้นย้ำว่ามีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากระบวนการจัดการเลือกตั้ง เพราะกระบวนการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ไม่มีประสิทธิภาพจะทำลาย

ดร.ศุภกิจ แยมประชา

รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

ความชอบธรรมของกระบวนการเลือกตั้งทั้งหมด สอดคล้องกับ Resolving Election Disputes in the OSCE Area (2000) ของ Office for Democratic Institutions and Human Rights ที่อธิบายว่าการที่มีการโต้แย้งผลการเลือกตั้งมากหรือมีคดีเลือกตั้งมาก ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าระบบเลือกตั้งของประเทศนั้น ๆ อ่อนแอ ในทางตรงกันข้ามกลับแสดงให้เห็นความเข้มแข็งและความโปร่งใสของระบบ และแสดงให้เห็นว่าสังคมมีความเข้าใจระบบเลือกตั้งและระบบกฎหมายเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น โดยเอกสารดังกล่าวยังเสนอว่าการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ดีต้องวางอยู่บนหลักการสำคัญ 2 ประการ ประการแรก คือบุคคลหรือพรรคการเมืองที่ถูกละเมิดสิทธิในทางการเมืองหรือสิทธิเลือกตั้งต้องได้รับการเยียวยาการถูกละเมิด และประการที่สอง รัฐมีหน้าที่ให้หลักประกันว่าข้อร้องเรียนใด ๆ ในกระบวนการเลือกตั้ง ต้องได้รับการพิจารณาโดยรวดเร็ว ภายในกรอบเวลาของการจัดการเลือกตั้งและโดยมีประสิทธิภาพโดยองค์กรที่มีความอิสระและเป็นกลาง ส่วน Guidelines for Understanding, Adjudication and Resolving Disputes in Elections: GUARDE (2011) ของ International Foundation for Electoral Systems (IFES) อธิบายว่าหน่วยงานที่ระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งต้องจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย มีเขตอำนาจชัดเจน มีความเป็นอิสระ หากไม่ใช่องค์กรตุลาการจะต้องมีความคุ้นเคยกับการทำหน้าที่ในทางตุลาการ มีงบประมาณที่เพียงพอ และมีกระบวนการพิจารณาที่ชัดเจน มีความชอบธรรม และมีดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แม้ในช่วงที่ไม่มีการเลือกตั้ง มีการกำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน มีอำนาจในการกำหนดสภาพบังคับที่สมเหตุสมผล และต้องมีการเผยแพร่ข้อมูลการดำเนินงานต่อสาธารณะ

ดังนั้น การที่ประเทศไทยกำหนดให้ศาลยุติธรรม ซึ่งมีหลักประกันความเป็นอิสระและเป็นกลาง มีหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดคดีเลือกตั้ง และมีการจัดตั้งแผนกคดีเลือกตั้งขึ้นทั้งในศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค โดยรับรองหน้าที่นี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ จึงแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงที่ชัดเจนของผู้กำหนดนโยบายในการให้ความสำคัญกับการระงับข้อพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว

บทสัมภาษณ์ประธานแผนก คดีเลือกตั้งในศาลฎีกา

จินดา ปันทะโชติ

ประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกา

เมื่อเดือนมีนาคม 2562 ที่ผ่านมา มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ และมีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเป็นจำนวนมาก หลังการเลือกตั้งดังกล่าวก็จะมีคดีเลือกตั้งเข้ามาที่แผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกาไม่มากนักน้อย จึงขอเรียนถามท่านว่า

ในฐานะที่กํานัดำรงตำแหน่งประธานแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกาขอเรียนถามถึงที่มาของการจัดตั้งแผนกคดีเลือกตั้งและคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกาด้วยครับ
ท่านประธานแผนกฯ: ที่มาของแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกา สืบเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเข้าสู่ตำแหน่งโดยการเลือกตั้งจากประชาชน และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 มาตรา 34 และมาตรา 34/1 กำหนดให้ศาลฎีกามีบทบาทเข้าไปพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และการพิจารณาและวินิจฉัยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ทั้งยังให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาออกข้อกำหนดการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเลือกตั้งดังกล่าว ต่อมาจึงมีการออกข้อกำหนดดังกล่าวเมื่อปี 2543 และมีการตั้งคณะทำงานคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการเตรียมการเกี่ยวกับคดีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อรองรับคดีที่จะเข้ามาสู่ศาลฎีกา คณะทำงานได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ชั่วคราว เรียกว่า ศูนย์ปฏิบัติการคดีเลือกตั้งเพื่อรองรับคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งดังกล่าวที่จะเข้ามาสู่ศาลฎีกา จนกระทั่งวันที่ 19 กันยายน 2549 มีการรัฐประหาร เป็นเหตุให้รัฐธรรมนูญแห่ง

เรืองสิทธิ์ ตันกาญจนานุรักษ์

รองเลขาธิการศาลฎีกา

ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ถูกยกเลิกไป ต่อมาเมื่อมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ใช้บังคับ ในมาตรา 219 วรรคสาม กำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ในปี 2550 ประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิผู้สมัครรับเลือกตั้ง คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 และได้ออกระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 หลังจากมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 และการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2551 คดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ขอให้มีการเลือกตั้งใหม่ และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เข้ามาสู่ศาลฎีกาอย่างต่อเนื่อง ต่อมาในวันที่ 24 กรกฎาคม 2551 มีประกาศของคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม เรื่องการจัดตั้งแผนกในศาลฎีกา (ฉบับที่ 4) ข้อ 3 กำหนดให้มีการจัดตั้งแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกาขึ้น มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2551 เป็นต้นไป แผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกาจึงมีมาตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบัน

หลังจากมีการรัฐประหารเมื่อปี 2557 ทำให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ถูกยกเลิกไป ทำให้ไม่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาอีก จนกระทั่งมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 จึงมีการจัดการเลือกตั้งการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้น ในปลายปี 2561 และเดือนมีนาคม 2562 ตามลำดับ สำหรับคดีเลือกตั้งที่ต้องมาขึ้นต่อศาลฎีกา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 รวมทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ได้แก่ คดีเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยการเลือก แบ่งเป็นคดีที่เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครของผู้สมัครรับเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง การดำเนินการการเลือกตั้งไม่ชอบ และการเพิกถอนสิทธิผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งของผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือก กรณีมีการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ส่วนคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบ่งเป็นคดีที่เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครของผู้สมัครรับเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง และการเพิกถอนสิทธิผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนการเลือกตั้งของผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และขอให้มีการเลือกตั้งใหม่กรณีมีการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือมีการทุจริตในการเลือกตั้ง

จำนวนองค์คณะผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ในแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกามีมากน้อยเพียงใดครับ

ท่านประธานแผนกฯ: ปัจจุบันผู้พิพากษาในแผนกคดีเลือกตั้งมี 7 คณะ จำนวน 23 ท่าน ผู้ช่วยผู้พิพากษา 4 ท่าน เลขานุการแผนกฯ และมีเจ้าหน้าที่ประจำแผนก 2 คน

สถิติคดีเลือกตั้งที่ขึ้นมาสู่การพิจารณาพิพากษาของแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกา และแนวโน้มปริมาณคดีในอนาคตเป็นอย่างไรบ้างครับ

ท่านประธานแผนกฯ: ในการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 มีคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งเข้ามาสู่ศาลฎีกาเป็นจำนวนประมาณ 400 กว่าคดี และในปี 2551 ถึงปี 2558 ก็มีคดีเข้ามาสู่ศาลฎีการวมแล้ว 300 กว่าคดี แต่ปัจจุบันมีคดีเลือกตั้ง ทั้งการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยการเลือก และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้ามาสู่ศาลฎีกา นับถึงวันที่ 24 มีนาคม 2562 ซึ่งเป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไป จำนวน 579 คดีแล้ว คาดว่าหลังประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว คดีเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง รวมทั้งขอให้มีการเลือกตั้งใหม่จะมายื่นคำร้องต่อศาลฎีกาอีกเรื่อย ๆ แนวโน้มน่าจะมีคดีเพิ่มขึ้น

การพิจารณาพิพากษาคดีเลือกตั้งของแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกาในปัจจุบันเป็นอย่างไรครับ

ท่านประธานแผนกฯ: การพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่ต้องทำเป็นคำสั่งหรือคำพิพากษาในคดีเลือกตั้งในแผนกคดีเลือกตั้ง ปัจจุบันกฎหมายเกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มีการกำหนดกรอบเวลาให้ศาลฎีกาพิจารณาและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาและผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายกำหนดเวลาให้แล้วเสร็จภายในกี่วันก่อนวันเลือกตั้ง เช่น สมาชิกวุฒิสภากรณีไม่รับสมัครหรือลบชื่อผู้สมัคร ให้ศาลฎีกาพิจารณาและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน 1 วัน ก่อนวันเลือกตั้ง ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรณีไม่รับสมัคร หรือไม่ประกาศรายชื่อผู้สมัคร ให้ศาลฎีกาพิจารณาและวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายใน 3 วัน ก่อนวันเลือกตั้ง การพิจารณาและวินิจฉัยคดีจึงต้องกระทำโดยเร็วและเที่ยงธรรม เพื่อให้เสร็จทันภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ซึ่งที่ผ่านมาการพิจารณาและวินิจฉัยคดีของแผนกฯ แม้จะมีอุปสรรคบ้าง แต่ก็สามารถกระทำได้ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการพิจารณาพิพากษาคดีเลือกตั้งของแผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกามีหรือไม่ อย่างไรครับ

ท่านประธานแผนกฯ: ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขตามที่ได้นำมาแล้วข้างต้นว่าแผนกฯ มีอัตรากำลังน้อย โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ ทำให้การบริหารจัดการคดีมีปัญหา เมื่อมีคดีเข้ามาจำนวนมาก ซึ่งในส่วนนี้ได้ความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ศาลฎีกาจากงานฝ่ายอื่น รวมทั้งผู้พิพากษาและผู้ช่วยผู้พิพากษาที่สมัครใจมาช่วยจัดการและทำคดี จึงทำให้คดีเลือกตั้งดังกล่าวสามารถผ่านไปได้ด้วยดี แต่อย่างไรก็ตาม แผนกฯ ได้เตรียมวางแผนงานและขออัตรากำลังผู้ช่วยผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่ รวมทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ที่จำเป็นที่แผนกฯ ควรจะมีเพื่อรองรับคดีเลือกตั้งที่จะเข้ามาสู่ศาลฎีกาอีกตลอดจนการบริหารจัดการคดีให้มีประสิทธิภาพดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยได้นำเสนอต่อท่านประธานศาลฎีกาแล้ว ซึ่งคาดว่าจะได้รับการอนุมัติ และห้องพิจารณาคดีซึ่งมีเพียง 1 ถึง 2 ห้อง ก็ได้ประสานกับทางแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขอใช้ห้องพิจารณาที่ว่าง หากเกิดกรณีห้องพิจารณาของแผนกคดีเลือกตั้งไม่เพียงพอ หากเป็นไปตามแนวทางที่วางไว้ข้างต้น เชื่อว่าน่าจะแก้ปัญหาดังกล่าวได้

ท่านมีสิ่งใดอยากจะทำไปยังผู้อ่านจุลสารศาลฎีกาบ้างครับ

ท่านประธานแผนกฯ: แผนกคดีเลือกตั้งในศาลฎีกาตระหนักถึงความสำคัญของคดีเลือกตั้งเป็นอย่างดี และจะพยายามพัฒนาการทำงานของแผนกฯ ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

คดีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ไปศาลไหนกันดี

ภัทรศักดิ์ วรรณแสง
ผู้พิพากษาศาลฎีกา

ก่อนที่จะมีคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกฉบับบัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการโดยกระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่บริหารจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทำให้การจัดการเลือกตั้งอาจถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง ในการเลือกตั้งครั้งที่ 16 เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2535 นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี แต่งตั้ง “คณะกรรมการติดตามและสอดส่องดูแลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” หรือที่รู้จักกันในชื่อ “องค์กรกลาง” ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญของการเลือกตั้งและตรวจสอบการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรม ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หรือที่รู้จักกันในชื่อ “รัฐธรรมนูญฉบับการปฏิรูปการเมือง” บัญญัติให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นองค์กรอิสระทำหน้าที่ควบคุมและจัดการเลือกตั้งแทนที่กระทรวงมหาดไทยเป็นครั้งแรก กำหนดอำนาจหน้าที่ของ กกต. ให้เป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก

สภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น หลักการนี้ยังคงมีอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องทุกฉบับตลอดมาจนถึงปัจจุบัน แต่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของอำนาจหน้าที่ (หรือหน้าที่และอำนาจ) ของ กกต. ให้มีมาตรการบังคับอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของ กกต. และหรือผู้มีส่วนได้เสียในการนำคดีขึ้นสู่ศาลยุติธรรมที่เป็นศาลชั้นต้น ศาลยุติธรรมที่เป็นศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด และศาลรัฐธรรมนูญ ตามเนื้อหาและเหตุผลของปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกิดขึ้น และกำหนดเวลายื่นคำร้องและกำหนดเวลาของศาลในการพิจารณาพิพากษาคดีของแต่ละศาลก็แตกต่างกัน ซึ่งดูเหมือนจะทำให้สับสน แม้แต่ในกฎหมายเองก็เกิดความสับสนเมื่อต้องใช้สิทธิทางศาล ผู้เขียนจึงขอสรุปสาระสำคัญของการนำคดีขึ้นสู่ศาลต่าง ๆ ดังนี้

การนำคดีสู่ศาลปกครองสูงสุด

1. เหตุแห่งการฟ้องคดี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 มาตรา 17 เป็นกรณีการฟ้องคดีหรือการยื่นคำร้องเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัด หรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้ง อันมิใช่เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ เช่น ตามมาตรา 92 บัญญัติว่าเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ในการออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายจัดให้มีการอำนวยความสะดวกสำหรับการออก

เสียงลงคะแนนของบุคคลดังกล่าวไว้เป็นพิเศษ หากผู้พิจารณาเห็นว่าตนเองไม่ได้รับความสะดวกก็ต้องยื่นฟ้อง กต. ต่อศาลปกครองสูงสุด การฟ้องคดีหรือยื่นคำร้องตามมาตรา 17 นี้ ผู้มีส่วนได้เสียย่อมเป็นผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองสูงสุดได้ โดยไม่ต้องเริ่มคดีที่ศาลปกครองชั้นต้น คดีที่จะอยู่ในอำนาจศาลปกครองสูงสุดนั้นจะต้องไม่ใช่เป็นคดีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้วว่าอยู่ในอำนาจศาลอื่น

2. กำหนดเวลาฟ้องคดี ให้ยื่นต่อศาลปกครองสูงสุดภายใน 7 วัน นับแต่วันที่มีเหตุที่จะฟ้องคดี หรือยื่นคำร้อง

3. กำหนดเวลาพิจารณาพิพากษาคดี การพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 7 วัน

การนำคดีสู่ศาลชั้นต้นในศาลยุติธรรม (กรณีการตรวจสอบสิทธิ “ผู้เลือกตั้ง”)

1. กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งขอเพิ่มชื่อ

1.1 เหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา 37 ผู้ที่ไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้มีสิทธิยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10 วัน ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งยกคำร้อง มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ หรือต่อศาลแพ่งสำหรับผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร

1.2 กำหนดเวลาฟ้องคดี ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 5 วัน โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล

1.3 กำหนดเวลาพิจารณาพิพากษาคดี ให้ศาลดำเนินการพิจารณาโดยเร็ว คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด และให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง เพื่อปฏิบัติการตามคำสั่งโดยเร็วที่สุด

2. กรณีขอถอนชื่อ

2.1 เหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา 38 เมื่อมีชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิหรือปรากฏชื่อบุคคลอื่นอยู่ในทะเบียนบ้านของตน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10 วัน เพื่อให้ถอนชื่อ

2.2-2.3 กำหนดเวลาฟ้องคดีและกำหนดเวลาพิจารณาพิพากษาคดี ให้แนวความในมาตรา 37 วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า (กรณีตามข้อ 1.1-1.3) มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

3. อำนาจศาลชั้นต้นในการยึดหรืออายัดเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้ง

3.1 เหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา 136 กต. มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งนั้นไว้เป็นการชั่วคราว จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ในกรณีนี้ให้ กต. ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งที่การยึดหรืออายัดอยู่ในเขตศาล

3.2 กำหนดเวลาฟ้องคดี ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือ

ศาลแพ่งภายใน 3 วัน

3.3 กำหนดเวลาพิจารณาพิพากษาคดี เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียว ให้แล้วเสร็จภายใน 5 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

4. อำนาจศาลชั้นต้นในกรณีทั่วไป ศาลชั้นต้นยังมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีความผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ด้วย และหากต้องเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง คำพิพากษาของศาลชั้นต้นมีผลบังคับทันที แม้คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุดก็ตามตามมาตรา 39

การนำคดีสู่ศาลฎีกาโดยตรง กรณีการตรวจสอบสิทธิ “ผู้มีกรรับเลือกตั้ง” หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่รับสมัคร

1. เหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา 49 ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใด หรือไม่ประกาศรายชื่อบุคคลใดเป็นผู้สมัคร ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา

2. กำหนดเวลาฟ้องคดี ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายใน 7 วัน

3. กำหนดเวลาพิจารณาพิพากษาคดี ให้ศาลฎีกาดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 3 วัน

กรณีข้อเป็นผู้มีกรรับเลือกตั้งแล้ว มีการบอกอน

1. เหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา 51 ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้สมัครผู้ใดเห็นว่าผู้มีชื่อในประกาศรายชื่อที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ประกาศไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้สมัคร ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำวินิจฉัยให้ถอนการรับสมัครของผู้ใด ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าวต่อศาลฎีกา

2. กำหนดเวลาฟ้องคดี ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้สมัครยื่นอุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าวต่อศาลฎีกาได้ภายใน 3 วัน นับแต่วันที่อุทธรณ์การรับสมัคร

3. กำหนดเวลาพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา (ดูระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561)

กรณีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศไปแล้ว แต่เมื่อตรวจสอบแล้วบอกอนข้อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

1. เหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา 52 ก่อนวันเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัคร

2. กำหนดเวลาฟ้องคดี ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัคร

3. กำหนดเวลาพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา (ดูระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561)

กรณีประกาศผลการเลือกตั้งแล้วปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม แต่ไม่ได้ความชัดเจนว่าเป็นการกระทำของผู้ได้รับเลือกตั้ง

ตามมาตรา 133 ให้ กกต. ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาในกรณีที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่สำหรับเขตเลือกตั้งนั้น และให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งนั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย และให้ กกต. ดำเนินการให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยเร็ว

กรณีประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัคร หรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง หรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น

ตามมาตรา 138 ให้ กกต. ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าบุคคลตามวรรคหนึ่งกระทำความผิดตามที่ถูกร้อง ให้ศาลฎีกาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น และในกรณีที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้คณะกรรมการจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างสำหรับกำหนดเวลาพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาทั้ง 2 กรณี ให้ดูระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ซึ่งจะเป็นไปโดยรวดเร็ว และมีการกำหนดกรอบเวลา

ข้อสังเกต

กรณีตรวจสอบพบคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้ามหลังเลือกตั้ง แต่ก่อนประกาศผล ตามมาตรา 53 ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หากตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และผู้สมัครผู้นั้นได้คะแนนอยู่ในลำดับที่จะได้รับการเลือกตั้ง ให้เสนอเรื่องต่อ กกต. เพื่อวินิจฉัย ในกรณีที่ กกต. วินิจฉัยว่าผู้สมัครผู้นั้นมีเหตุดังกล่าว ให้มีคำสั่งยกเลิกการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่ หากผู้สมัครผู้นั้นรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ กกต. สั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการชั่วคราว

สำหรับกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ มาตรา 59, 60 และ 61ให้นำมาตรา 49, 51, 52 วรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

การนำคดีสู่ศาลรัฐธรรมนูญ กรณีตรวจสอบพบคุณสมบัติลักษณะต้องห้าม หลังประกาศผล

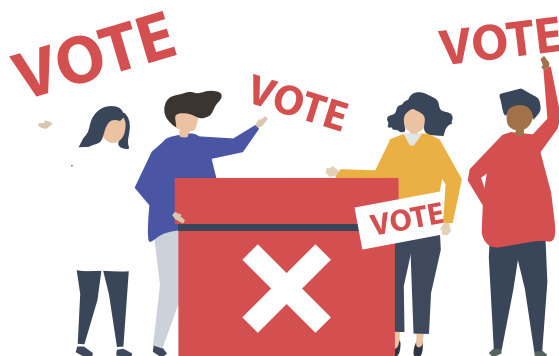
ตามมาตรา 54 ให้ กกต. ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย หากผู้สมัครผู้นั้นรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งแล้วปกปิด หรือไม่แจ้งข้อความจริงนั้น ให้ถือว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และเมื่อมีการเลือกตั้งใหม่ เหตุผลที่ให้นาคติมาศาลรัฐธรรมนูญ เพราะบุคคลนั้นเข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ซึ่งการถอดถอนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ว่าด้วยสาเหตุใดเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ

การนำคดีสู่ศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา 210 ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย และมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรีหรือองค์กรอิสระ ดังนั้น กกต. จึงอาจนำคดีไปสู่ศาลรัฐธรรมนูญตามหลักกฎหมายดังกล่าวได้ด้วย

การนำคดีสู่ศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

กกต. มีอำนาจที่จะนำคดีไปสู่ศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีขอยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 หรือในกรณีถอดถอนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เนื่องจากถือหุ้นสื่อมวลชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 98 (3) หรือถือหุ้นสัมปทานของรัฐ ตามมาตรา 184 (2) หรือการถือหุ้นของรัฐมนตรีตามมาตรา 187 อีกด้วย

อริคม อินทุภูติ

ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา

แนวคิดและหลักการของ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภาและการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 226 วรรคเจ็ด บัญญัติว่า การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาตามมาตราดังกล่าว ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา ซึ่งต้องกำหนดใช้ระบบใดส่วน และให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 มาตรา 8 กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 มาตรา 8 บัญญัติทำนองเดียวกันว่าการพิจารณาและวินิจฉัยคดีของศาลฎีกาตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ทั้ง 2 ฉบับ ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกา ซึ่งต้องกำหนดให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม

ภายหลังรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง 2 ฉบับมีผลใช้บังคับ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ออกระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรวม 2 ฉบับ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ได้แก่ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือก การดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2561 และระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 มีผลใช้บังคับวันที่ 24 พฤศจิกายน 2561 และวันที่ 10 มกราคม 2562 ตามลำดับ

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาทั้ง 2 ฉบับประกอบด้วย

แนวคิดและหลักการสำคัญที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ทั้ง 2 ฉบับกำหนดให้มีอยู่ในระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาทั้ง 2 ฉบับ ดังนี้

1. หลักการค้นหาความจริงโดยระบบไต่สวน

ในการพิจารณาและพิพากษาคดีของศาล การได้มาซึ่งข้อเท็จจริง ที่ถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ความจริงที่ได้มานั้นอาจได้มาจากการนำเสนอของคู่ความ เช่น ข้อเท็จจริงที่กล่าวในคำฟ้อง คำให้การ คำร้อง คำคัดค้าน หรือคำแถลงต่าง ๆ หรือได้มาจากพยานเอกสาร พยานบุคคล หรือพยานวัตถุที่คู่ความอ้างอิง หรือได้มาจากการค้นหาความจริงของศาลเองก็ได้

เป็นที่ทราบกันว่าระบบการค้นหาความจริง ในทางทฤษฎีมีอยู่ 2 ระบบ คือระบบกล่าวหา (Adversary System) กับระบบไต่สวน (Inquisitorial System)

ระบบกล่าวหาเป็นระบบที่ศาลเข้าไปมีส่วนในการค้นหาความจริง น้อยมาก เพราะระบบกล่าวหาถือว่าเป็นหน้าที่ของคู่ความที่จะแสวงหาพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาล ผู้เชื่อมั่นในระบบกล่าวหา ยืนยันว่าภายหลังการเสนอข้อเท็จจริงอย่างเต็มที่ของคู่ความในคดีนั้น ความจริงจะปรากฏ และการที่คู่ความต้องรับผิดชอบในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อเสนอต่อศาล จะเป็นการบังคับให้คู่ความต้องมีความละเอียดรอบคอบในการตั้งรูปคดีและกลั่นกรองพยานหลักฐานที่จะเสนอต่อศาลให้มีแต่พยานหลักฐานที่มีน้ำหนักอันควรรับฟังเท่านั้น ศาลในระบบกล่าวหาจะวางตัวเป็นกลางโดยเคร่งครัด จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้นหาความจริงต่อเมื่อมีการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ของกฎหมายเท่านั้น นอกจากนี้ ระบบกล่าวหาจะเคร่งครัดกับกฎหมายวิธีพิจารณาความ เพราะถือว่าเป็นกติกายที่ทำให้คู่ความมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเสนอข้อเท็จจริงต่อศาล ระบบกล่าวหาจึงให้ความสำคัญกับ

การคุ้มครองสิทธิของจำเลย เพราะจะทำให้จำเลยมีโอกาสต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ส่วนระบบไต่สวนเป็นระบบที่เน้นการค้นหาคำความจริง ในกรณีพิพาทหลักฐานที่คู่ความนำเสนอต่อศาลไม่เพียงพอที่จะทำให้ศาลแน่ใจในข้อเท็จจริง ศาลมีอำนาจอย่างเต็มที่ที่จะแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินคดีอย่างครบถ้วน ศาลในระบบไต่สวนจึงมีบทบาทอย่างสูงในการค้นหาคำความจริง และเพราะเหตุที่ระบบไต่สวนเน้นการค้นหาคำความจริง หลักเกณฑ์ในกฎหมายวิธีพิจารณาความคดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการอ้างพยานหลักฐาน การสืบพยาน หรือเรื่องอื่น ๆ ในศาล หากจะทำให้ความจริงปรากฏย่อมสามารถยืดหยุ่นได้เสมอ ระบบไต่สวนจะไม่ยอมให้มีการแพ้ชนะกัน เพราะเทคนิคทางกฎหมายที่มีได้เกี่ยวกับเนื้อหาของคดี ระบบไต่สวนอาจจะให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิของจำเลยค่อนข้างน้อย ดังจะเห็นได้จากการที่ระบบไต่สวนยอมให้มีการพิจารณาตัดสินหลังจำเลยได้ เป็นต้น

เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 227 วรรคสอง ให้ใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณาพิพากษาคดีเลือกตั้งที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาดังกล่าวข้างต้น ระบบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาทั้ง 2 ฉบับจึงมีกลไกของการค้นหาคำความจริงในระบบไต่สวนปรากฏอยู่หลายเรื่อง ดังเช่น

(1) การไม่เคร่งครัดในกระบวนการพิจารณา เช่น ในข้อที่ว่าระยะเวลาที่กำหนดในระเบียบหรือตามที่ศาลกำหนด ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือในกรณีที่คู่ความดำเนินกระบวนการไม่ถูกต้อง ศาลอาจสั่งให้ดำเนินกระบวนการให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควร หรือในข้อที่ว่าการยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาที่กำหนด สามารถกระทำได้ หากมีเหตุอันสมควรและศาลอนุญาต เป็นต้น

(2) การค้นหาคำความจริงโดยศาล ระบบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาทั้ง 2 ฉบับมีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ เช่น ในข้อที่ให้มีเลขานุการและเจ้าหน้าที่ประจำองค์คณะเพื่อช่วยเหลือศาลในการค้นหาคำความจริง ให้ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนเอง ให้ศาลมีอำนาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับคดี แม้จะไม่มีคู่ความยกขึ้นอ้าง หรือในข้อที่ว่ากรณีที่ผู้คัดค้านไม่มาศาลในวันนัดไต่สวน ศาลมีอำนาจนำพยานหลักฐานที่ผู้คัดค้านยื่นพร้อมคำคัดค้านมารับฟังประกอบการวินิจฉัย และในกรณีที่คู่ความไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยาน หรือมิได้ส่งพยานหลักฐานต่อศาลในวันนัดตรวจพยานหลักฐาน เพราะเหตุผู้คัดค้านไม่มาศาล และไม่มีทนายความ รวมทั้งในกรณีที่คู่ความมิได้โต้แย้งพยานหลักฐานในวันนัดตรวจพยานหลักฐาน ศาลจะไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ได้

(3) การไต่สวนพยานบุคคล การถามพยานบุคคลเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลตามหลักของการของ

ระบบไต่สวน เพราะระบบไต่สวนไม่ต้องการให้เกิดการโต้แย้งเปรียบเทียบกับกันในเชิงคดี อันเนื่องมาจากกลยุทธในการถามพยานของทนายความ ระบบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาทั้ง 2 ฉบับจึงกำหนดให้ไต่สวนพยานบุคคลเป็นอำนาจหน้าที่ของศาล โดยเมื่อพยานมาอยู่ต่อหน้าศาล ศาลจะต้องแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล โดยศาลมีอำนาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดี แม้จะไม่มีผู้ร้องหรือผู้คัดค้านยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้ผู้ร้องและผู้คัดค้านถามพยานเพิ่มเติม อันเป็นกระบวนการไต่สวนพยานบุคคลเช่นเดียวกับคดีที่ใช้ระบบไต่สวนทุกประเภทในศาลยุติธรรมไทย

(4) การไม่เคร่งครัดกับหลักวาจา (Principle of Orality) ระบบไต่สวนให้อำนาจศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาในชั้นก่อนการพิจารณาเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาได้ และให้ความสำคัญกับพยานที่เป็นลายลักษณ์อักษร ระบบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาทั้ง 2 ฉบับ จึงมีข้อกำหนดให้ศาลนำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา โดยศาลมีอำนาจไต่สวนเพิ่มเติมได้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และศาลอาจกำหนดให้พยานเสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนดหรือคู่ความร้องขอ แทนการซักถามพยานด้วยวาจาได้ และบางกรณีศาลอาจให้พยานเสนอบันทึกถ้อยคำดังกล่าวโดยพยานไม่ต้องมาศาล

2. หลักการพิจารณาคดีโดยรวดเร็ว

หลักการพิจารณาคดีโดยรวดเร็วมีความสำคัญอย่างยิ่งในคดีเลือกตั้งทุกประเภท เพราะคดีเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภามีบทบัญญัติว่า หากในวันที่กำหนดศาลฎีกายังไม่มีคำวินิจฉัยการพิจารณาของศาลจะต้องเป็นอันยุติ ให้ดำเนินการเลือกตั้งไปตามประกาศรายชื่อผู้สมัครที่มีผลอยู่ในวันนั้น ส่วนคดีเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งคดีสั่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ภายหลังประกาศผลการเลือกตั้ง แม้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมิได้กำหนดเวลาในการพิจารณา และมีคำสั่งของศาลฎีกา แต่โดยลักษณะคดีเป็นเรื่องที่สมควรดำเนินการให้เสร็จไปโดยเร็วเช่นกัน เพราะผู้ถูกกล่าวหาทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือกควรได้รับการพิสูจน์โดยเร็ว ว่ากระทำการเช่นนั้นจริงหรือไม่จริง เนื่องจากผู้ที่เข้าไปทำหน้าที่ตัวแทนของปวงชนควรต้องเป็นผู้ที่ไม่มีมลทินใด ๆ

ระบบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาทั้ง 2 ฉบับมีกลไกที่ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเลือกตั้งเป็นไปโดยรวดเร็วหลายประการ ดังเช่น

(1) กำหนดระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาทุกขั้นตอนไว้ค่อนข้างสั้น เช่น คดีเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้นัดพร้อมภายหลังยื่นคำร้องเพียง 2 วัน และการดำเนินกระบวนการพิจารณา รวมทั้งการไต่สวนพยานหลักฐานในคดีเกี่ยวกับ

คุณสมบัติ ให้ดำเนินการวันหยุดราชการด้วย

(2) ศาลฎีกามีอำนาจกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจรับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลฎีกาวินิจฉัย หรือให้ศาลชั้นต้นไต่สวนพยานหลักฐาน หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลฎีกา

(3) การติดต่อระหว่างศาลกับศาลอื่น หรือระหว่างศาลกับคู่ความหรือผู้เกี่ยวข้องในคดีอาจกระทำโดยทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นก็ได้ และการส่งหมายนัด สำเนา คำร้อง ไม่ว่าเป็นการส่งโดยทางใด การส่งนั้นให้มีผลทันที

(4) ในคดีขอให้ศาลฎีกาส่งให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ภายหลังประกาศผลการเลือกตั้ง และคดีเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ในวันนัดตรวจพยานหลักฐาน ให้ศาลกำหนดกรอบระยะเวลาในการพิจารณาคดีให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และให้ศาลพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐาน ให้กระทำต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณาก่อนวันนัดไต่สวน นอกจากนี้ ในคดีประเภทนี้ ในวันนัดตรวจพยานหลักฐานหรือวันนัดไต่สวน ถ้าผู้ร้องไม่มาศาล ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดี ถ้าผู้คัดค้านไม่มา ให้พิจารณาคดีไปฝ่ายเดียว และการไต่สวนและมีคำสั่งหรือคำพิพากษาในส่วนความรับผิดชอบ ค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งที่เป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ จะกระทำในคราวเดียวกันกับคดีเพิกถอนสิทธิได้ หากจะไม่เป็นเหตุให้คดีล่าช้า

3. หลักการพิจารณาคดีด้วยความเที่ยงธรรม

นอกจากกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการเลือกสมาชิกวุฒิสภาจะกำหนดว่าระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการเลือกตั้งต้องทำให้การพิจารณาคดีเลือกตั้งเป็นโดยรวดเร็วแล้ว ยังกำหนดว่าต้องทำให้การพิจารณาคดีเลือกตั้งเป็นไปโดยเที่ยงธรรมด้วย

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการเลือกตั้งทั้ง 2 ฉบับ จึงนำหลักการสำคัญที่จะทำให้การพิจารณาคดีเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเที่ยงธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบทั้ง 2 ฉบับดังนี้

(1) หลักฟังความทุกฝ่าย เป็นหลักการสำคัญของการพิจารณาพิพากษาคดีทุกประเภท เพราะหากศาลพิจารณาคดีโดยฟังความฝ่ายเดียว และไม่เปิดโอกาสให้คู่ความโต้แย้งประเด็นแห่งคดี ย่อมจะไม่เกิดการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม ดังนั้น ก่อนมีคำพิพากษา

หรือคำสั่ง ศาลควรได้ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับคดีนั้น ซึ่งจะเป็นไปได้ต่อเมื่อคู่ความทั้ง 2 ฝ่ายมีโอกาสเสนอข้อกล่าวอ้างหรือข้อต่อสู้ รวมทั้งความเห็นของตนที่เกี่ยวข้องกับคดีอย่างเต็มที่

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาทั้ง 2 ฉบับมีข้อกำหนดที่แสดงให้เห็นถึงการนำหลักการฟังความทุกฝ่ายมาเป็นส่วนหนึ่งด้วย เช่น เมื่อมีผู้ยื่นคำร้องในคดีเลือกตั้งทุกประเภท จะต้องส่งสำเนาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องให้คู่ความอีกฝ่ายเพื่อยื่นคำคัดค้านเสมอ คู่ความทั้ง 2 ฝ่ายอาจอ้างตนเอง บุคคล หรือพยานหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาลเห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองและคู่ความอีกฝ่ายได้ แต่หากคู่ความเพิกเฉยหรือสละสิทธิเอง เช่น ในวันนัดตรวจพยานหลักฐานหรือวันนัดไต่สวน ถ้าผู้ร้องไม่มาศาล ระเบียบฯ ให้ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดี ถ้าผู้คัดค้านไม่มา ให้พิจารณาคดีไปฝ่ายเดียว

(2) หลักการพิจารณาโดยเปิดเผย หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าฟังการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล ซึ่งจะทำให้ทุกฝ่ายสามารถตรวจสอบกระบวนการพิจารณาคดีของศาลได้ อันจะทำให้คู่ความได้รับหลักประกันว่าศาลจะพิจารณาคดีโดยไม่เห็นแก่คู่ความฝ่ายใด และจะไม่มี การดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ปิดบัง ซ่อนเร้น จนก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่คู่ความ

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาทั้ง 2 ฉบับมีข้อกำหนดชัดเจนว่าการพิจารณาของศาลให้กระทำโดยเปิดเผย และให้ปิดประกาศวันเวลานัดพิจารณาทุกครั้งไว้ที่หน้าศาล และยังให้ลงโฆษณาวันเวลานัดพิจารณาทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย นอกจากนี้ ในระหว่างการนั่งพิจารณาของศาล จะมีการบันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงและเครื่องมือบันทึกภาพและเสียง เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบภายหลัง และคำสั่งและคำพิพากษาของศาลจะต้องมีเหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง และคำชี้ขาดกับผลของคำชี้ขาดโดยชัดแจ้ง อีกทั้งศาลฎีกายังต้องปิดประกาศคำสั่งหรือคำพิพากษาทุกคดีไว้หน้าศาลและลงโฆษณาทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ทราบทั่วกัน และในคดีสิทธิสมัครรับเลือกและคดีการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งในคดีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ศาลฎีกาจะต้องแจ้งคำสั่งหรือคำพิพากษาไปยังศาลที่รับคำร้องและให้ศาลที่รับคำร้องปิดประกาศหน้าศาลให้ทราบกันทั่วไปด้วย

ศ.ดร.จิรนิติ ทะวานนท์

ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา

คดีเลือกตั้ง ที่น่าสนใจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 538/2548

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาเพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้าน
ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง
วันนัดพิจารณา ศาลฎีกาสอบข้อเท็จจริงจากคู่ความทั้งสองฝ่าย

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านเป็นการมิชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 หรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่าตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 ข้อ 14 กำหนดให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งต้องส่งสำเนาคำร้อง และแจ้งกำหนดวันเวลานัด และศาลที่จะยื่นคำร้องให้ผู้สมัครทราบก่อนวันนัดยื่นคำร้องไม่น้อยกว่าสามวัน เป็นกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งก่อนวันเลือกตั้งมากกว่าสิบวันทำการ แต่คดีนี้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งยื่นคำร้องก่อนวันเลือกตั้งไม่มากกว่าสิบวันทำการ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 มาตรา 34/1 กำหนดว่า ก่อนการเลือกตั้ง ถ้าผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเห็นว่าผู้สมัครขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม

มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้เพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งของผู้ยื่นได้ ประกอบด้วยข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2547 ข้อ 14 วรรคท้าย กำหนดให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาโดยตรง ผู้ร้องจึงสามารถยื่นคำร้องได้ตามกฎหมาย และกรณีไม่อยู่ภายใต้บังคับของข้อ 14 วรรคหนึ่งและวรรคสอง การยื่นคำร้องของผู้ร้องจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คดีมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้ขาดคุณสมบัติเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ ในปัญหานี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 107 บัญญัติว่า "บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎร...(3) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า เว้นแต่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา" กรณีของผู้คัดค้าน ผู้คัดค้านสมัครรับเลือกตั้งโดยอาศัยคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คือได้รับปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ข้อวินิจฉัยปัญหานี้จึงมีประการแรกว่าการที่สภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเพิกถอนสถานภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีของผู้คัดค้าน และให้ยกเลิกปริญญาบัตรที่ออกให้แก่ผู้คัดค้านนั้น มีผลทำให้ผู้คัดค้านขาดคุณสมบัติหรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่าเมื่อได้ความว่าสถานภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีของผู้คัดค้านถูกถอน และปริญญาบัตร เลขที่ 6/2543 ที่ออกให้แก่ผู้คัดค้านได้ถูกยกเลิกตามประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรื่องถอนสถานภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษา และยกเลิกปริญญาบัตร การถอนสถานภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษา และการยกเลิกปริญญาบัตรดังกล่าวย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขหรือโดยเหตุอื่นตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 42 วรรคสอง ดังนั้น แม้ผู้คัดค้านจะอ้างว่าการพิจารณาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นการพิจารณาที่ไม่ให้โอกาสผู้คัดค้าน อีกทั้งผู้คัดค้านได้อุทธรณ์ร้องขอความเป็นธรรมต่อมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และขอให้มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกเลาการบังคับตามคำสั่ง แต่เมื่อไม่ปรากฏว่าการถอนสถานภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาและการยกเลิกปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเป็นการกระทำที่ปราศจากอำนาจหรือมีชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชยังไม่ดำเนินการอย่างใดอันมีผลให้การถอนสถานภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษา และการยกเลิกปริญญาบัตรได้ถูกเพิกถอนหรือสิ้นผลลง การเพิกถอนสถานภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษา และการยกเลิกปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จึงยังมีผลอยู่ ผู้คัดค้านจึงไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้สำเร็จการศึกษารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมาธิราช

ปัญหาต่อไปมีว่าผู้คัดค้านมีคุณสมบัติเป็นผู้สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงหรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า แม้มหาวิทยาลัยรามคำแหงมิได้ดำเนินการถอนสถานภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) และปริญญาบัตรก็ตาม แต่ตามใบรับรองคะแนนกระบุชัดแจ้งว่าในการรับผู้คัดค้านเข้าศึกษาหลักสูตรดังกล่าว เป็นการรับโดยอาศัยวุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในเมื่อสถานภาพการเป็นผู้สำเร็จการศึกษาและปริญญาบัตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) ดังกล่าวถูกถอนโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีผลให้ผู้คัดค้านไม่มีสถานะเป็นผู้จบปริญญาตรีแล้ว มหาวิทยาลัยรามคำแหงย่อมไม่อาจรับผู้คัดค้านเข้าศึกษาหลักสูตรปริญญาโทได้ การเป็นผู้สำเร็จการศึกษาและปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ของผู้คัดค้านจึงตกไปในตัว ผู้คัดค้านจึงไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงอีกเช่นกัน ที่ผู้ร้องเห็นว่าผู้คัดค้านไม่มีคุณสมบัติเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 107 (3) ชอบแล้ว ผู้ร้องสามารถยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ 14 กรุงเทพมหานคร ของผู้คัดค้านได้

จึงมีคำสั่งให้เพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้คัดค้าน

"Designed by rawpixel.com/FreePik"

พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562

การเตรียมพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ความสำคัญ และความเป็นมาของพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

ที่มา สำนักพระราชวัง

ความสำคัญของพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นโบราณราชประเพณีที่ต้องทำเพื่อความเป็นพระมหากษัตริย์อย่างสมบูรณ์ ดังความใน “จดหมายเหตุพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว” ว่า

“...ตามราชประเพณีในสยามประเทศนี้ ถือเปนตำราแต่โบราณว่าพระมหากษัตริย์ซึ่งเสด็จผ่านพิภพต้องทำพระราชพิธีบรมราชาภิเษกก่อน จึงจะเป็นพระราชาธิบดีโดยสมบูรณ์ ถ้ายังมิได้ทำพระราชพิธีบรมราชาภิเษกอยู่ตรงใด ถึงจะได้ทรงรับรัชทายาทเมื่อเสด็จเข้าไปประทับอยู่ในพระราชวังหลวง ก็เสด็จอยู่เพียง ณ ที่พักแห่งหนึ่งพระนามที่ขานก็คงใช้พระนามเดิม เปนแต่เพิ่มคำว่า “ซึ่งทรงสำเร็จราชการแผ่นดิน” เข้าข้างท้ายพระนาม แลคำรับสั่งก็ยังไม่ใช้พระราชโองการจนกว่าจะได้ทรงมูรธาภิเษก ทรงรับพระสุพรรณบัฏจารึกพระบรมราชนามาภิไธยกับทั้งเครื่องราชกกุธภัณฑ์จากพระมหาราชครูพราหมณ์ผู้ทำพิธีราชาภิเษกแล้วจึงเสด็จขึ้นเฉลิมพระราชสมณเทียร ครอบครองสิริราชสมบัติสมบูรณ์ด้วยพระเกียรติยศแห่งพระราชมหากษัตริย์แต่นั้นไป...”

ความเป็นมาของพระราชพิธีบรมราชาภิเษก

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นราชประเพณีคู่สังคมไทยมายาวนาน โดยได้รับอิทธิพลจากคติอินเดีย แต่ลักษณะการพระราชพิธีแต่เดิมมีแบบแผนรายละเอียดเป็นอย่างไรไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แม้แต่การเรียกชื่อพิธีก็แตกต่างกันออกไปในแต่ละสมัย เช่น สมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นเรียกว่า “พระราชพิธีราชาภิเษก” หรือ “พิธีราชาภิเษก” ส่วนในปัจจุบันเรียกว่า “พระราชพิธีบรมราชาภิเษก” สมัยสุโขทัยปรากฏหลักฐานในศิลาจารึกหลักที่ 2 หรือจารึกวัดศรีชุม ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 18 กล่าวถึงการขึ้นเป็นผู้นำของพ่อขุนบางกลางหาว ไว้ว่า

“...พ่อขุนผาเมืองจึงอภิเษกพ่อขุนบางกลางหาวให้เมืองสุโขทัย ให้ทั้งซื้อตบแก่พระสหายเรียกชื่อศรีอินทราดินทราทิตย...” ส่วนในศิลาจารึกวัดป่ามะม่วงภาษาไทย และภาษาเขมรกล่าวถึงเครื่องราชกกุธภัณฑ์ในพิธีบรมราชาภิเษกพระมหากษัตริย์ราชที่ 1 (ลิไท) ว่า มีมกุฏ พระขรรค์ชัยศรี และเศวตฉัตร สมัยอยุธยาปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในคำให้การของชาวกรุงเก่า ข้อความตอนหนึ่งกล่าวถึงขั้นตอนของพระราชพิธีนี้ว่า “...พระเจ้ากรุงศรีอยุธยาจึงโปรดให้เอาไม้มะเดื่อนั้น มาทำตั่งสำหรับประทับทรงพระกระยาसनในการมงคล เช่น พระราชพิธีบรมราชาภิเษก เป็นต้น พระองค์ย่อมประทับเหนือพระที่นั่งตั่งไม้มะเดื่อ สรงพระกระยาसनก่อนแล้ว (จึงเสด็จไปประทับพระที่นั่งภัทรบิฐ) मुखอำมาตย์ถวายเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ คือมหามงกุฏ 1 พระแสงขรรค์ 1 พัดวาลวิชนี 1

ภาพจาก <https://www.salika.co/2019/05/05/his-majesty-the-king-proceeds-to-the-temple-of-the-emerald-buddha-to-proclaim-himself-the-patron-of-buddhism/>

ธารพระกร 1 ฉลองพระบาทคู่ 1...” ต่อมาในสมัยกรุงธนบุรีไม่ปรากฏหลักฐานการประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สันนิษฐานว่าทำตามแบบอย่างเมื่อครั้งสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ แห่งกรุงศรีอยุธยา แต่ทำอย่างสังเขป เพราะบ้านเมืองไม่สงบเรียบร้อย ยังอยู่ในภาวะสงคราม ครั้นถึงสมัยรัตนโกสินทร์ เมื่อ พ.ศ. 2325 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ประดิษฐานพระบรมราชจักรีวงศ์ และทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพระราชพิธีปราบดาภิเษกแต่โดยสังเขป ยังไม่พร้อมมูล เต็มตำรา ครั้น พ.ศ. 2326 โปรดให้ข้าราชการผู้รู้ครั้งกรุงเก่า มีเจ้าพระยาเพชรพิชัยเป็นประธาน ประชุมปรึกษาหารือกับสมเด็จพระสังฆราชและพระราชาคณะผู้ใหญ่ทำการสอบสวนร่วมกัน ตรวจสอบตำราว่าด้วยการราชาภิเษกในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศหรือขุนหลวงวัดประดู่ แล้วแต่งเรียบเรียงขึ้นไว้เป็นตำรา เรียกว่า “ตำราราชาภิเษกครั้งกรุงศรีอยุธยาสำหรับหอหลวง” เป็นตำราที่เกี่ยวกับการราชาภิเษกที่เก่าแก่ที่สุดเท่าที่พบหลักฐานในประเทศไทย เมื่อได้แบบแผนการราชาภิเษกที่สมบูรณ์แล้ว อีกทั้งพระราชมณเฑียรสถาน ที่สร้างขึ้นใหม่แล้วเสร็จใน พ.ศ. 2328 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกให้สมบูรณ์ตามแบบแผนอันได้เคยมีมาแต่เก่าก่อน อีกครั้งหนึ่งและแบบแผนการราชาภิเษกดังกล่าวได้รับการยึดถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างสืบมาเพื่อความเป็นพระมหากษัตริย์โดยสมบูรณ์ บางพระองค์ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก 2 ครั้ง คือพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พัชรินทร์ นิธิพิเชฐ

หัวหน้าส่วนบริหารจัดการคดี

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกครั้งแรก เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2411 เมื่อทรงขึ้นครองราชสมบัติสืบต่อจากพระบรมชนกนาถ ขณะมีพระชนมพรรษาเพียง 15 พรรษา ในระยะเวลา 5 ปีแรกของรัชกาล สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน จนกระทั่งเมื่อทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 20 พรรษา จึงทรงผนวช หลังจากทรงลาสิกขา แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2416 หลังจากนั้นทรงรับพระราชภาระ และมีพระราชอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินโดยสมบูรณ์

ส่วนพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก 2 ครั้ง คือพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเฉลิมพระราชมณเฑียร เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2453 เนื่องจากอยู่ในช่วงกำลังไวกุชงานพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดให้งดการเสด็จเสียบพระนครและการรื่นเริง ต่อมาเมื่อถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมโภช เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2454 เพื่อให้เป็นส่วนรื่นเริงสำหรับประเทศ อีกทั้งให้นานาประเทศที่เป็นสัมพันธมิตรมีโอกาสร่วมงาน

ความหมาย: สถาปนาภคัตริย์อย่างเป็นทางการ

พระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นการประกอบพระราชพิธีสถาปนาพระมหากษัตริย์ หลังจากทรงขึ้นครองราชย์มาก่อนหน้านั้นแล้ว พิธีบรมราชาภิเษกอันเกี่ยวเนื่องด้วยพระมหากษัตริย์มีการกำหนดวาระและโอกาสไว้ 5 ประการ เรียก “ปัญจราชาภิเษก” ได้แก่

1. **อินทราชาภิเษก** หมายถึงการรดน้ำเพื่อเป็นพระอินทร์อันแสดงถึงสถานะของพระมหากษัตริย์ที่มีความยิ่งใหญ่ คือพระราชพิธีราชาภิเษก 4
2. **โกตาภิเษก** คือผู้ที่จะได้เป็นพระมหากษัตริย์นั้นเป็นเชื้อสายตระกูลพราหมณ์มหาศาล เป็นตระกูลมหาเศรษฐี มีโภคทรัพย์บริบูรณ์ พร้อมทั้งมียศ มีบริวาร พร่ำพร้อม นอกจากนี้ยังเป็นผู้รู้จักในราชธรรม ตราฐธรรม และทศกฤต อันจะเป็นประโยชน์ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎร
3. **ปราบดาภิเษก** คือผู้ที่อยู่ในตระกูลกษัตริย์ขัดติยราช มีฤทธิ์อำนาจและความสามารถในการสู้รบชนะข้าศึกศัตรูได้ครอบครองบ้านเมืองและทรัพย์สมบัติทั้งหลาย ไม่มีผู้ใดกล้าที่จะกล้ากรายหรือทำอันตรายได้ อย่างไรก็ดี คำว่าปราบดาภิเษกไม่ได้มีความหมายถึงการรบชนะผู้อื่นเพื่อขึ้นครองราชสมบัติเสมอไป แต่ยังหมายถึงการรดน้ำเพื่อขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์เช่นเดียวกับคำว่าราชาภิเษกอีกด้วย

4. **ราชาภิเษก** คือการขึ้นเป็นกษัตริย์ของพระราชโอรส เมื่อพระราชบิดา พระราชมารดาทรงพระชราแล้ว บรรดาพระญาติพระวงศ์เห็นสมควรจะยกพระราชโอรสขึ้นเป็นกษัตริย์ จึงให้จัดพระราชพิธีราชาภิเษกขึ้น

5. **อภิเษกหรืออภิเสก** คือการที่พระราชบิดา พระราชมารดาหาหญิงที่มีตระกูลเสมอกันมาอภิเษกสมรสกับพระราชโอรส ซึ่งหญิงนั้นอาจจะมิใช่เชื้อสายกษัตริย์ในแคว้นแคว้นอื่น ๆ ที่มีวงศ์ตระกูลดี ซึ่งเป็นสวัสดิชาติ ส่วนจุลสารการจ้องความรู้อำนาจพระราชมารดาให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระราชพิธีบรมราชาภิเษกไว้ว่าพระราชพิธีบรมราชาภิเษก คือพระราชพิธีที่แสดงความสมบูรณ์

แห่งพระมหากษัตริย์ตามที่กำหนดในโบราณราชประเพณี เป็นแบบแผนอันศักดิ์สิทธิ์ที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

ความสำคัญ: ประกาศสถานภาพสูงสุดด้านการปกครองในราชอาณาจักร

การประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกมีความสำคัญด้วยนัยที่เป็นพระราชพิธีที่ประกอบขึ้นเพื่อประกาศสถานภาพความเป็นพระมหากษัตริย์ให้สาธารณชนได้ทราบโดยทั่วกัน ดังที่ ดร.นนทพร อยู่มั่งมี เขียนไว้ว่าการขึ้นครองราชสมบัติของพระมหากษัตริย์จำเป็นที่จะต้องมีการประกาศสถานภาพความเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ใหม่ให้เหล่าพระบรมวงศานุวงศ์ ขุนนาง และเหล่าราษฎรภายใต้พระราชอำนาจ และยังรวมถึงรัฐหรือเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้พระราชอำนาจ และยังรวมถึงรัฐหรือเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้ขอบเขตพหุสมาได้รับทราบ ดังนั้น จึงมีการประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ซึ่งมีเนื้อหาอันแสดงถึงความศักดิ์สิทธิ์และอำนาจแห่งสถานภาพที่สูงสุดด้านการปกครองในราชอาณาจักร

ความเป็นมา: อิทธิพลจากอินเดียสู่ราชสำนักสยาม

ดร.นนทพร อยู่มั่งมี เขียนไว้ว่าพิธีบรมราชาภิเษกในไทยสันนิษฐานว่ารับรูปแบบมาจากพิธีราชสุยของอินเดีย ซึ่งมีการประกอบพิธี 3 อย่าง คือการอภิเษกหรืออินทราชาภิเษก การกระทำสัตย์ และการถวายราชสมบัติ โดยจะประกอบพิธีขึ้นในพระราชมณเฑียร หรือท้องพระโรงในพื้นที่ราชอาณาจักรไทย พบหลักฐานเบื้องต้นราวพุทธศตวรรษที่ 12 บริเวณจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดขอนแก่น กล่าวถึงการอภิเษกเพื่อขึ้นครองราชสมบัติของเจ้าชายจิตรเสน เพื่อปกครองรัฐ ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นอาณาจักรเงินละ ซึ่งมีดินแดนส่วนหนึ่งอยู่ที่ประเทศกัมพูชาในปัจจุบัน การประกอบพระราชพิธีดังกล่าวยังปรากฏหลักฐานสืบเนื่องในอาณาจักรสุโขทัย เมื่อพุทธศตวรรษที่ 19 สมัยพระยาเลิไทยราชมีการมอบเครื่องราชกกุธภัณฑ์ในการอภิเษก ได้แก่ มงกุฎ หรือพระมหาพิชัยมงกุฎฉัตร และพระแสงขรรค์ชัยศรี จวบจนสมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏหลักฐานถึงขั้นตอนการพระราชพิธีแบบย่อ ในคำให้การชาวกรุงเก่าเมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาใน พ.ศ. 2310 โดยมีรายละเอียดและลำดับของพระราชพิธี ดังนี้

1. เครื่องราชูปโภคที่ใช้ในพระราชพิธี เช่น ตั่งไม้มะเดื่อ พระที่นั่งภัทรบิฐ
2. เครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ ได้แก่ พระมหามงกุฎ พระแสงขรรค์ พัดวาลวิชนี ธำมรงค์ และฉลองพระบาท
3. การประกอบพระราชพิธี เช่น การเป่าสังข์ การตีกลองอินทเกร์ และการประโคมเครื่องดุริยางค์
4. ราชบัลลังก์ปูลาดด้วยหนังพระยาราชาสีห์ ซึ่งต่อมาได้ใช้แผ่นทองคำเขียนรูปราชสีห์ด้วยชาดหรรคมแทน
5. พระสุพรรณบัฏที่จารึกอันมีการประดับกรอบด้วยอัญมณีโดยประดิษฐานอยู่บนพานทอง
6. การเสด็จพระราชดำเนินเสียบพระนครโดยกระบวนพยุหยาตรา
7. การสมโภชพระนคร
8. เมื่อเสด็จการพระราชพิธีแล้ว จะทรงสร้างพระพุทธรูปเงินพดด้วง จดเว้นไม่เก็บส่วยเงินอากร 3 ปี กับทั้งทรงปล่อยนักโทษด้วย

ส่วนพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ จุลสารการจ้องความรู้อำนาจพระราชมารดาให้ข้อมูลไว้ว่าเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325 การเสด็จขึ้นครองราชย์ครั้งนั้น เรียกว่าปราบดาภิเษก ถือว่าการพระราชพิธียังไม่สมบูรณ์ เมื่อทรงสร้างพระบรมมหาราชวัง รวบรวมรูปแบบการพระราชพิธีสร้างเครื่องราชกกุธภัณฑ์ พระมหาเศวตฉัตร เครื่องราชูปโภค และพระแสงขรรค์สำหรับพระนครแล้ว พ.ศ. 2328 จึงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเพื่อความสมบูรณ์แห่งพระมหากษัตริย์

การพระราชพิธีบรมราชาภิเษกครั้งนั้น เป็นแบบแผนที่ถือปฏิบัติมาในรัชกาลที่ 2 และรัชกาลที่ 3 ขั้นตอนสำคัญของพระราชพิธีบรม

ราชาภิเษกอยู่กับการสมรสราชาภิเษก คือทรงรับน้ำอภิเษกโดยพระราชครูพรหมณ์ ด้วยเชื่อในคติว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็นสมมติเทพที่อุบัติมาเพื่อจัดทุกข์เข็ญอาณาประชาราษฎร์ ภายใต้พระบรมโพธิสมภารให้มีความร่มเย็นและทรงบำรุงอาณาจักรให้เจริญรุ่งเรืองอุดมสมบูรณ์

รัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีสัมพันธไมตรีกับประเทศยุโรป ทรงรับคติการรับพระมหากษัตริย์มกุฎในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกอย่างราชสำนักยุโรป นอกจากนั้นโปรดเกล้าฯ ให้เพิ่มพระราชพิธีสงฆ์ ดังนั้น น้ำอภิเษกจึงมีทั้งน้ำพระพุทธมนต์และน้ำพระเทพมนต์ และกำหนดให้มีการบำเพ็ญพระราชกุศลสมโภชเครื่องราชกกุธภัณฑ์ในวันคล้ายวันบรมราชาภิเษกประจำปี เรียกว่าวันฉัตรมงคล ถือปฏิบัติต่อมาในรัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6 และรัชกาลที่ 7 ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนการพระราชพิธีบ้างตามความเหมาะสมในแต่ละสมัย

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกอย่างย่อ ตัดทอนพิธีการหลายประการ คงไว้เฉพาะที่จำเป็น กำหนดการพระราชพิธี 3 วัน คือวันที่ 3-5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493 การประกอบพระราชพิธีในวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2493 นี้เอง ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระปฐมบรมราชโองการ “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ที่เราชาวไทยได้นึกน้อมมานานเกือบ 70 ปี

สำหรับขั้นตอนการประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วยขั้นตอนหลักสำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 พิธีเชิญน้ำจากแหล่งน้ำสำคัญ มาเสกทำพระพุทธมนต์และน้ำเทพมนต์ เพื่อเตรียมน้ำอภิเษกและน้ำสรงพระมูรธาภิเษก ซึ่งตกมาจากแม่น้ำสายสำคัญของประเทศ และมาตั้งพิธีเสกที่พุทธเจดีย์สถานและวัดสำคัญต่าง ๆ ประกอบด้วย

1. แม่น้ำป่าสัก ณ ตำบลท่าราบ ไปทำพิธีเสกน้ำที่พระพุทธบาท อันเป็นมหาเจดีย์สถานอยู่ในมณฑลประเทศที่ตั้งกรุงละโว้และกรุงศรีอยุธยา

2. ทะเลแก้วและสระแก้ว แขวงเมืองพิษณุโลก ไปทำพิธีในพระวิหารพระพุทธชินราช วัดพระศรีมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก อันเป็นมหาเจดีย์สถานอยู่ในโบราณราชธานีฝ่ายเหนือ

3. น้ำโขงขมกู่ น้ำบ่อแก้ว น้ำบ่อทอง แขวงเมืองสวรรคโลก ไปทำพิธีที่วัดพระมหาธาตุ เมืองสวรรคโลก อันเป็นมหาเจดีย์สถานโบราณราชธานีครั้งสมเด็จพระร่วง (ปัจจุบันอยู่ในเขตจังหวัดสุโขทัย)

4. แม่น้ำนครไชยศรี ที่ตำบลบางแก้ว ไปทำพิธีที่พระปฐมเจดีย์ เมืองนครไชยศรี อันเป็นโบราณมหาเจดีย์ตั้งแต่สมัยทวารวดี

5. บ่อน้ำวัดหน้าพระลาน บ่อวัดเสมาไชย บ่อวัดเสมาเมือง บ่อวัดประตูลำหวาย เขามหาชัย และน้ำบ่อปากนาคราช ในเมืองนครศรีธรรมราช ไปทำพิธีที่วัดพระมหาธาตุ เมืองนครศรีธรรมราช อันเป็นมหาเจดีย์สถานอยู่ในโบราณราชธานีนครศรีธรรมราช

6. บ่อทิพย์ เมืองนครลำพูน ไปทำพิธีที่วัดพระมหาธาตุ หริภุญไชย อันเป็นมหาเจดีย์สถานในแคว้นแคว้นโบราณราชธานีทั้งหลายในฝ่ายเหนือ คือนครหริภุญไชย นครเขลางค์ นครเชียงใหม่ นครเชียงราย นครพะเยา และนครเชียงใหม่

7. บ่อวัดธาตุพนม ทำพิธีเสกที่พระธาตุพนม เมืองนครพนม มณฑลอุดรอันเป็นมหาเจดีย์สถานอยู่ในประเทศที่ตั้งโบราณราชธานีโคตรบูรพหหลวง นอกจากนี้ ยังได้ตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ไปตั้งทำพิธี ณ วัดสำคัญในมณฑลต่าง ๆ อีก 10 มณฑล ได้แก่

1. วัดบรมธาตุ เมืองชัยนาท มณฑลนครสวรรค์
2. วัดมหาธาตุ เมืองเพชรบูรณ์ มณฑลเพชรบูรณ์
3. วัดกลาง เมืองนครราชสีมา มณฑลนครราชสีมา
4. วัดสีทอง เมืองอุบลราชธานี มณฑลอุบลราชธานี
5. วัดโยธิน เมืองฉะเชิงเทรา มณฑลปราจีนบุรี
6. วัดพลับ เมืองจันทบุรี มณฑลจันทบุรี
7. วัดตานีนรสโมสร เมืองตานี มณฑลปัตตานี
8. วัดพระทอง เมืองถลาง มณฑลภูเก็ต
9. วัดพระธาตุ เมืองไชยา มณฑลชุมพร
10. วัดพระมหาธาตุ เมืองเพชรบุรี มณฑลราชบุรี

รวมสถานที่ที่ทำน้ำอภิเษกทั้งหมด 17 แห่ง และน้ำอภิเษกนี้ยังคงใช้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกมา จนกระทั่งปัจจุบันนี้ แต่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเปลี่ยนจากวัดมหาธาตุเมืองเพชรบูรณ์ มาที่พระธาตุช่อแฮ จังหวัดแพร่ และเพิ่มอีกแห่งหนึ่งที่บึงพลางชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จึงรวมเป็นที่ตั้งพิธีทำน้ำอภิเษกที่หัวเมืองมณฑลต่าง ๆ รวม 18 แห่ง ต่อมาพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้เปลี่ยนจากพระธาตุช่อแฮ จังหวัดแพร่ มาเป็นพระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน

ขั้นตอนที่ 2 พระราชพิธีจารึกดวงพระราชสมภพและพระบรมนามาภิไธยพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งจะเสด็จขึ้นครองราชสมบัติลงพระสุพรรณบัฏ

ขั้นตอนที่ 3 พระราชพิธีโสจรงพระมูรธาภิเษก รับน้ำพระพุทธมนต์และน้ำเทพมนต์เพื่อสรงสนานพระองค์และสรงสนานพระเศียรด้วยสหัสธารา อันเป็นการชำระและบังเกิดสิริสวัสดิมงคลยิ่งโดยโบราณราชประเพณี

ขั้นตอนที่ 4 พระราชพิธีถวายพระราชสมบัติอันบริบูรณ์ในพระราชอาณาจักร ประมวลเป็นประมาณมาทั้งอัฐทิศแด่พระเจ้าอยู่หัวเพื่อทรงรับไว้อภิรักษ์และอภิบาลให้เป็นอาณาประชาราษฎร์ทั่วทุกทิศ

ขั้นตอนที่ 5 พระราชพิธีถวายดวงพระบรมราชสมภพ พระบรมนามาภิไธย พระมหาราชครูพรหมณ์ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเครื่องมงคลสิริเบญจราชกกุธภัณฑ์ แสดงพระราชฐานะสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าโดยสมบูรณ์ ทรงรับเครื่องมงคลสิริเบญจราชกกุธภัณฑ์ แล้วจึงมีพระราชดำรัสตั้งปฐมราชโองการโดยในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในวันที่ 5 พฤษภาคม 2493 ในวันนั้นได้มีปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

ประธานสงฆ์ประกาศชุมนุม เทวดาในการพิธีทำน้ำอภิเชก

จากสถานที่ศักดิ์สิทธิ์สำคัญ
๓๖ จังหวัด

ประกาศสำนักพระราชวัง เรื่องทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งการ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก

เลขาธิการพระราชวังรับพระราชโองการเหนือเกล้าฯ เหนือกระหม่อม ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า โดยที่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์แห่งประเทศไทย ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภา กราบบังคมทูลในนามของปวงชนชาวไทยนั้น ทรงพระราชดำริว่าเป็นโอกาสอันควรที่จะได้ประกอบพิธีพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตามพระราชประเพณี เพื่อความเป็นสวัสดิมงคลของประเทศชาติและราชอาณาจักร ให้เป็นที่ชื่นชมยินดีของประชาชนผู้มีความหวังตั้งใจอยู่ทั่วกัน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ตั้งการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกขึ้น ดังนี้

วันที่ 4 พฤษภาคม 2562 พระราชพิธีบรมราชาภิเษก และเสด็จออกมหาสมาคม พระบรมวงศานุวงศ์ คณะองคมนตรี คณะรัฐมนตรี ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคล จากนั้นพระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียร

วันที่ 5 พฤษภาคม 2562 พระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย และสถาปนาฐานันดรศักดิ์ พระบรมวงศานุวงศ์ จากนั้นเสด็จเลียบพระนคร โดยขบวนพยุหยาตราทางสถลมารค

วันที่ 6 พฤษภาคม 2562 เสด็จออก ณ สีหบัญชร พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาท พสกนิกรเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคล จากนั้นเสด็จออก ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท คณะทูตานุทูต และกงสุลต่างประเทศ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ถวายพระพรชัยมงคล

ส่วนการเสด็จเลียบพระนคร โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มีขึ้นในช่วงการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน ปลายปี 2562 จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

สำนักพระราชวัง 1 มกราคม พุทธศักราช 2562

วันที่ 29 มกราคม 2562 คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ได้เผยแพร่หมายกำหนดการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ดังนี้

เดือนเมษายน 2562

- วันที่ 6 เมษายน พลักรรมตักน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์
- วันที่ 8 เมษายน ประธานสงฆ์ประกาศชุมนุมเทวดา ในพิธีทำน้ำอภิเชกและจุดเทียนชัย
- วันที่ 9 เมษายน ดับเทียนชัย เวียนเทียนสมโภชน้ำอภิเชก
- วันที่ 18 เมษายน แสกน้ำอภิเชกจากกรุงเทพฯ และ 76 จังหวัด และประกาศชุมนุมเทวดา ทำน้ำเทพมนต์ เจริญพระพุทธมนต์ ทำน้ำพระพุทธมนต์
- วันที่ 19 เมษายน แห่เชิญน้ำอภิเชกจากวัดสุทัศนเทพวราราม

ราชวรวิหารไปยังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

- วันที่ 22 เมษายน พระสงฆ์ 10 รูป เจริญพระพุทธมนต์

- วันที่ 23 เมษายน จารึกพระสุพรรณบัฏ ดวงพระราชสมภพ แกะพระราชลัญจกร และจารึกพระสุพรรณบัฏพระบรมวงศ์ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

เดือนพฤษภาคม 2562

- วันที่ 2 พฤษภาคม สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงถวายราชสักการะพระบรมราชานุสรณ์ พระลานพระราชวังดุสิต ปฐมนิเทศพระบรมราชานุสรณ์สพานพระพุทธยอดฟ้า และเสด็จพระราชดำเนินบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์

- วันที่ 3 พฤษภาคม เจริญพระสุพรรณบัฏ ดวงพระราชสมภพ และพระราชลัญจกร ไปยังพระที่นั่งไพศาลทักษิณ จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินไปทรงนมัสการพระพุทธมหายานนิรันดร์ ปฎิมากรรมนิมัสการพระรัตนตรัย ถวายบังคมพระบรมอัฐิและพระอัฐิ และจุดเทียนชัย

- วันที่ 4 พฤษภาคม เป็นพระราชพิธีบรมราชาภิเษก สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล ประกาศพระองค์เป็นศาสนูปถัมภก ถวายบังคมพระบรมอัฐิและพระอัฐิ สดับปกรณ์ และเฉลิมพระราชมณเฑียร

- วันที่ 5 พฤษภาคม เป็นพระราชพิธีเฉลิมพระปรมาภิไธย พระนามาภิไธย สถาปนาพระฐานันดรศักดิ์พระบรมวงศ์ และเสด็จพระราชดำเนินเลียบพระนครโดยขบวนพยุหยาตราสถลมารค

- วันที่ 6 พฤษภาคม เสด็จออก ณ สีหบัญชร พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ปราสาท ให้ประชาชนเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล จากนั้นเสด็จออก ณ พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ให้คณะทูตานุทูตและกงสุลต่างประเทศเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล

เดือนพฤษภาคม-พฤศจิกายน

ขบวนพยุหยาตราทางชลมารค

ทั้งนี้ คณะกรรมการจัดการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก มีมติให้วันที่ 6 พฤษภาคม 2562 เป็นวันหยุด เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยดี

ตราสัญลักษณ์พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒

ทำอย่างไร ได้อย่างนั้น

You Get What You Give

ดร.คมนกนงชัย ฉายไฟโรจน์

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

หนังสือเล่มที่เก่าแก่ที่สุดในโลกที่ชื่อว่า The Teaching of Ptahhotep ซึ่งเชื่อกันว่าเขียนขึ้นราว 2,400 ปีก่อนคริสตกาล (2,400 B.C.) บางส่วนของหนังสือเล่มดังกล่าว ถูกค้นพบในทิเบตโดยพระสงฆ์ที่ชื่อพาไฟรัส (Papyrus) เมื่อต้นศตวรรษที่ 19 ข้อความในหนังสือเล่มนี้ นักโบราณคดีและนักประวัติศาสตร์ใช้เวลาหลายทศวรรษในการแปลความ จนกระทั่งได้สาระสำคัญที่น่าสนใจอย่างยิ่ง นั่นคือหนังสือเล่มนี้พูดถึงวิถีที่จะทำให้คนต่างจากสัตว์เดรัจฉาน ตัวอย่างสำคัญในหนังสือเล่มนี้ เช่น “ถ้าคุณเจอคนกำลังกล่าววาจาไม่ดีร้ายๆ ที่ดูเหมือนจะฉลาดและใช้อำนาจเหนือคุณ ก็จงแสดงออกด้วยการปล่อยมือทั้ง 2 ข้างแนบลำตัว ห่อไหล่ โกงหลัง จงอย่าได้ถกเถียงกับเขาในทุกกรณีหากเขาไม่เห็นด้วยกับคุณ จงอยู่ห่างคนที่พูดจาไม่ดีในทุกกรณี ถ้าเขาไม่เห็นคุณค่าของคุณ ทำกับคุณเหมือนไม่มีตัวตน จงใช้ความอ่อนน้อมและความนิงเจียบต่อกรกับเขา จงนิงเจียบจนเขาเหนื่อย จงฟังเขาพูด จนกระทั่งลมในท้องของเขาถูกพ่นออกมาจนหมดสิ้น”

หากหนังสือเล่มดังกล่าวเขียนขึ้นเมื่อ 2,400 ปีก่อนคริสตกาลจริง ก็นับว่าคนในยุคนั้นเริ่มคิดกันแล้วว่าทำอย่างไรจึงจะพัฒนาชีวิตไม่ให้อยู่ในวังวนของความขัดแย้ง ทว่าย้อนหลังไปเมื่อประมาณ 2,600 ปีเศษ คำสอนเกี่ยวกับสัจธรรมของชีวิต การใช้ชีวิต การจัดการกับคนชั่ว และการหลุดพ้นจากความทุกข์อย่างสิ้นเชิง ได้ถูกประกาศโดยมหาบุรุษนามว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นครั้งแรก ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี แดนชมพูทวีป ประเทศอินเดีย และการประกาศดังกล่าวเป็นสัจธรรมที่ไม่ต้องพิสูจน์ความจริงแท้ เพราะไม่มีใครหักล้างอมฤตธรรมนั้นได้ตั้งแต่บัดนั้น จนกระทั่งบัดนี้ แก่นคำสอนโดยย่อของพระพุทธเจ้าคือ ทำความดี ละเว้นความชั่ว และทำจิต

ให้ผ่องใส 3 อย่างนี้คือหัวใจของพระพุทธศาสนา ใครที่ทำครบ 3 อย่างนี้ นับว่าสำเร็จวิชาชีวิตอย่างแท้จริง และนับได้ว่าเป็นการพัฒนาตัวเองไปสู่ความแตกต่างจากสัตว์เดรัจฉานอย่างสมบูรณ์แบบ

ความจริงแล้ว สัตว์เดรัจฉานทุกชนิดล้วนเกิดมาก็มีกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตตั้งแต่เกิดจนตายไม่ก็อย่างเหมือนกัน ๆ กัน เช่น กิน นอน มีเพศสัมพันธ์ และเข้าสังคมหรืออยู่รวมกันเป็นฝูง จะว่าไปมนุษย์ธรรมดาอย่างเรา ๆ เอง หากดูผิวเผินก็มีกิจกรรมไม่ได้แตกต่างจากสัตว์เดรัจฉานมากนัก เพียงแต่ว่ามนุษย์อาจต้องเรียนหนังสือ ต้องทำงาน แต่เป้าหมายสุดท้ายก็เพื่อการมีกิน มีเพศสัมพันธ์ และการเข้าสังคม แต่มีสิ่งหนึ่งที่เป็นจุดแบ่งแยกระหว่างมนุษย์ธรรมดา กับมนุษย์ผู้ประเสริฐ ซึ่งมนุษย์ผู้ประเสริฐนี้อาจกล่าวได้ว่าได้พัฒนาตนเองไปไกลกว่าสัตว์เดรัจฉาน จุดแบ่งดังกล่าว คือพฤติกรรมที่มีศีลธรรมกำกับ นี่คือการยอมรับจากคำสอนของพระพุทธเจ้าว่าด้วยเรื่องกฎแห่งกรรม หรือทำอย่างไรได้อย่างนั้น เป็นเรื่องน่าแปลกที่ทุกวันนี้คนไม่ค่อยให้ความสำคัญกับหลักการนี้ คือทำอย่างไร ได้อย่างนั้น ทั้ง ๆ ที่เป็นกฎธรรมชาติที่เที่ยงแท้ เป็นการให้ผลจากการปลูกต้นไม้แห่งการกระทำ

หลักกฎแห่งกรรม หรือกฎของการกระทำมีอยู่ว่าโลกนี้ไม่มีอะไรบังเอิญ ทุกอย่างล้วนมีเหตุปัจจัย ทุกผลลัพธ์ล้วนเกิดจากการกระทำแต่เก่าก่อน ดังนั้น ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นก็เพราะเราเคยสร้างต้นเหตุขึ้นมาทั้งสิ้น ดังนั้นเราทุกคนจะได้รับผลลัพธ์ของการกระทำในสิ่งที่เราทำลงไปอย่างแน่นอน ไม่ช้าก็เร็ว นี่คือกฎธรรมชาติ นี่คือความจริงแท้

เรื่องนี้เมื่อร้อยกว่าปีก่อน เพรนต์ิช มัลฟอร์ด

(Prentice Mulford, 1889) นักปรัชญา

ชาวอเมริกันยืนยันว่าก่อน

การกระทำ

คนต้องคิดก่อน และความคิดคนสามารถเป็นจริงได้ คนที่คิดอะไรบ่อย ๆ สิ่งนั้นจะเป็นรูปร่างขึ้นมา เขายืนยันว่า Thoughts are Things ดังนั้น คนที่ทำอะไรโดยยอมรับผลของการกระทำแน่นอน

คำถามสำคัญคือทุกวันนี้เรากำลังทำอะไร ทำเพื่อใคร ทำแล้วอะไรจะเกิดขึ้น และเตรียมพร้อมที่จะยอมรับกับผลลัพธ์ที่ตามมาหรือไม่

ในปี ค.ศ. 1903 เจมส์ อัลเลน (James Allen) เขียนหนังสือขึ้นมาเล่มหนึ่ง ที่ชื่อว่า As a Man Thinketh หนังสือเล่มนี้เขียนจากประสบการณ์จริงในฐานะชาวยิวที่ร่อถูกประหารในค่ายกักกัน สิ่งหนึ่งที่อัลเลนนำเสนอในหนังสือเล่มนี้ ก็คือเหตุผลเดียวที่เรายังคงมีชีวิตอยู่ก็เพราะว่าเรายังเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ไม่ใช่เพื่อตนเอง และไม่ใช่เพื่อครอบครองตนเองเท่านั้น แต่เราต้องมีชีวิตอยู่เพื่อเป็นแสงสว่างให้เพื่อนมนุษย์ และเราไม่ควรทำสิ่งใดที่นำละอายต่อมโนสำนึกของเรา เมื่อย้อนกลับมาคิดในยามที่อยู่คนเดียว ณ วันคืนที่เงียบเหงา คนที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การมีชีวิตยืนยาวออกไปเพียงหนึ่งวินาทีเท่ากับใช้พื้นที่ของจักรวาลให้สิ้นเปลืองไปเปล่า คนเห็นแก่ตัวคือคนที่แย่งอากาศบริสุทธิ์ไปใช้อย่างไร้คุณค่า

จากทั้งหมดที่กล่าวมา เราได้ข้อคิดหลายประการ นั่นคือ ประการแรก อย่าเสียเวลาไปต่อสู้กับคนไร้เหตุผล คนอวดดี และคนขี้โมโห

ประการที่สอง เราควรทำอะไรบางอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ไม่จำกัดเฉพาะคนในครอบครัวตัวเองเท่านั้น แต่ควรขยายไปถึงสังคมและประเทศชาติ

ประการที่สาม การทำความดีไม่ต้องมีคนเห็น เราอาจเป็นแสงสว่างที่ไม่จำเป็นต้องให้ใครเห็นต้นแสง เป็นธรรมดาที่คนทำความดีแล้วย่อมไม่มีคนเห็นความดี เพราะความสว่างฉายไปทั่ว แสงแห่งความสดใสย่อมบดบังที่มา คนได้รับแสงสว่างจะไม่มีวันเห็นจุดกำเนิดแสง เพราะเขาเห็นแค่ความสว่าง แต่ไม่เห็นหน้าตาของแสง คนทำความดีก็เหมือนกัน ความดีก็คือศูนย์รวมของพลังงาน ให้แต่พลังงาน แต่ไม่ได้ให้นิยามของมัน หากเราทำความดี เราแค่ทำต่อไป การปิดทองหลังพระมิใช่เรื่องแยแสเสมอไป แต่คนที่ทำเช่นนั้นได้ จิตใจย่อมอยู่เหนือคนธรรมดา เพราะพวกเขามีความสว่างในตัวเองเหลือเฟือแล้ว จึงสามารถฉายแสงออกไปให้ผู้อื่นได้

ประการที่สี่ จงสำนึกอยู่เสมอว่าสิ่งที่เรากำลังทำลงไป เราจะได้รับผลลัพธ์นั้นแน่นอน ไม่ช้าก็เร็ว เพราะจักรวาลแห่งนี้ไม่มีอะไรที่ฟรี ไม่มีเลย เราทำสิ่งใดก็ย่อมได้รับสิ่งนั้น

อย่างไรก็ตาม การเก็บเกี่ยวผลลัพธ์แห่งการกระทำ ยังมีข้อพิจารณาในมิติอื่น ๆ อีกด้วย ดังที่กล่าวมา เราทุกคนไม่มีทางเลือกเลย ผลลัพธ์จากการกระทำของตนเองได้เลย ดังนั้น เราไม่จำเป็นต้องพร่ำบ่นว่าโลกนี้ไม่ยุติธรรม หรือโต้แย้งว่าทำไมคนทำดีแล้วไม่ได้ดี หรือคนทำชั่วแล้วไม่ได้รับผลชั่ว ความจริงแล้ว เพราะมันยังไม่ถึงเวลา ที่การกระทำจะให้ผล เมื่อเวลาและฤดูกาลเหมาะสม เมล็ดพันธุ์แห่งการกระทำที่เพาะไว้อย่อมผลิดอกออกอรวงแน่นอน

แต่ยังมีอีกเรื่องหนึ่งที่หลายคนอาจมองข้ามไป นั่นคือชีวิตของมนุษย์ทุกคนดำเนินไปด้วยความกลัว ความกลัวนำเรามา ณ จุดที่เราอยู่ และสิ่งที่เราเป็นในตอนนี้อยู่ และความกลัวนี้เองที่ทำให้มนุษย์ต่างจากสัตว์เดรัจฉาน คนเรามีความกลัวอยู่ 2 เรื่องใหญ่ คือกลัวตาย กับกลัวไม่สุขสบาย ความกลัวอย่างแรก ไม่ว่าจะหาทางป้องกันอย่างไร ก็ป้องกันไม่ได้ นั่นคือเราทุกคนต้องตาย เราหนีความตายไม่พ้น ไม่ช้าก็เร็ว

ความตายจะต้องมาเยือนเรา เราทุกคนต้องตาย คำถามที่ฉลาดในการจัดการกับความกลัวนี้ คือ เราเตรียมพร้อมสำหรับการตายแล้วหรือยัง หลังจากความตายเราจะเจอกับอะไร หลังจากตายแล้วเราจะไปไหน เราจะตายอีกไหม เราจะเกิดอีกไหม เราจะรับมือกับความตายอย่างสงบนิ่งได้อย่างไร คนที่หมั่นถามแบบนี้ถือว่าเป็นผู้ไม่ประมาท เพราะจะหาหนทางเตรียมพร้อมและรับมือสำหรับเหตุการณ์นั้นอยู่ตลอดเวลา เพราะไม่มีใครเลยที่รู้ว่าจะตายเมื่อใด คนที่ฉลาดจึงมีศรัทธาในความดี หมั่นสวดมนต์ไหว้พระ ถวายสังฆทาน ไม่ประพฤติชั่ว หมั่นขัดเกลาจิตใจและทำบุญอยู่ตลอดเวลา พวกเขาไม่รู้ว่าโลกหน้าเป็นอย่างไร แต่รู้ว่าหากภพต่อไปมีจริง มันย่อมไม่แย่ไปกว่านี้ เพราะคนที่กลัวแบบนี้จะเชื่อว่าจักรวาลหมุนไปด้วยพลังของความดี มิใช่พลังของความชั่ว การละเว้นความชั่วทั้งปวงจึงเป็นสิ่งที่คนฉลาดเขาทำกัน เพราะเขาเชื่อว่าทำอย่างไรก็จะได้ผลอย่างนั้น พวกเขาจึงไม่กล้าทำความชั่ว ความกลัวอย่างที่สอง คือกลัวไม่สุขสบาย ความกลัวอย่างหลังนี้เป็นเรื่องดี เป็นความกลัวที่นำพาสังคมมนุษย์ให้ก้าวหน้ามาถึงตอนนี้ สิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นอาหารดี การคมนาคมสะดวก เทคโนโลยีที่ทันสมัย เกิดขึ้นเพราะมนุษย์พยายามศึกษาค้นคว้าเพื่อหนีความขัดข้องไม่สะดวกจากความกลัวไม่สุขสบายทั้งสิ้น แต่โชคไม่ดีนักที่มนุษย์สร้างความกลัวชนิดใหม่ขึ้นมาโดยไม่รู้ตัว และหลายคนยังพวกพาความกลัวส่วนนี้ติดสมองตัวเองตลอดเวลา เช่น กลัวผัดผัวย กลัวเหงา กลัวถูกทิ้ง กลัวจน กลัวไม่มีเงินใช้ กลัวสุขภาพไม่แข็งแรง กลัวอกหัก กลัวล้มเหลว กลัวทำไม่ได้ กลัวขายสินค้าไม่ได้ กลัวตายอดไม่ได้ กลัวสอบไม่ได้ กลัวไม่ได้เลื่อนตำแหน่ง กลัวคนอยู่ข้างหลังไม่ปลอดภัย กลัว ๆ สารพัดที่จะกลัว นี่เป็นความกลัวที่มนุษย์สร้างขึ้นเอง คนที่มีความกลัวแบบนี้เกาะอยู่ในจิตใจมากเกินไป ความคิดที่เป็นความกลัวเหล่านี้จะสร้างความจริงให้เกิดขึ้น ! อย่างที่มัลฟอร์ดกล่าวไว้ว่าทุกอย่างเริ่มต้นที่ความคิด และความคิดนี้สามารถสร้างรูปร่างทางวัตถุขึ้น นี่คือนั่นที่เป็นอันตราย อย่างที่เราเห็นผู้คนจำนวนมากถูกสมองที่บรรจุความกลัวชักนำให้ไปเจอกับสิ่งที่กลัวซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพราะพวกเขาไม่รู้ตัวเลยว่าเขาคิดอย่างไร เขาก็จะได้อย่างนั้น เพราะความคิดจะนำมาซึ่งการกระทำ ผลก็คือเขาจะทำในสิ่งที่กลัว แล้วก็จะได้รับผลลัพธ์ในสิ่งที่กลัว และนี่ก็คือผลกระทบอีกรูปแบบหนึ่ง ดังนั้น จงระวังความคิดและระแวดระวังการกระทำของตนเอง เพราะคิดอย่างใดก็จะทำอย่างนั้น ทำอย่างใดก็จะได้ผลลัพธ์อย่างนั้นแน่นอน !!

ปัทมกะ: “คริสตัลและหินสี” มีได้อย่างไร

เฉลิมศักดิ์ แวพานิช

เจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม

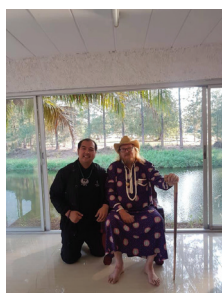
พระภา ทรงฤกษ์

นิตกร

เพราะโลกยังมีความลับอีกมากมายที่ยังซ่อนอยู่ “คริสตัลและหินสี” ก็เป็นอีกหนึ่งความลับที่น่าค้นหาและน่าสนใจ ปัทมกะฉบับนี้เราจึงพาท่านผู้อ่านไปสัมผัสกับบุคคลท่านหนึ่งซึ่งมีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องคริสตัลและหินสีเป็นอย่างดี

อยากให้โลกและนำตัวให้ผู้อ่านรู้จักหน่อยค่ะ:

ผมชื่อ เฉลิมศักดิ์ แวพานิช หรือเพชรครับ ปัจจุบันเป็นเจ้าหน้าที่ศาลยุติธรรม ปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่ส่วนช่วยอำนวยการ ศาลฎีกา นอกจากนี้ ผมเป็นอาจารย์สอนด้านคริสตัล เรื่องพลังงานของคริสตัล โดยเป็นหนึ่งในสมาชิกของ International Association of Therapists นักพลังงานบำบัดสากลทั่วโลก และตอนนี้งานร่วมกับอาจารย์ Thomas G. Hornauer ซึ่งเป็นนักพลังงานบำบัดคริสตัลระดับโลก สำนักงานของท่านตั้งอยู่ที่

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และทำงานด้านนี้มาไม่ต่ำกว่า 20 ปี มีชื่อว่า Global Light Crystal Center of Europe in Germany by Thomas G. Hornauer ตอนนี้งานมีสถานที่หนึ่งชื่อ Paradise Valley หัวหิน เป็นสาขาที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย เนื้อที่ 500 ไร่ ซึ่งผมเป็นหนึ่งในทีมงานร่วมกับท่านในการนำคนที่สนใจที่เรียกว่า light worker หรือผู้นำทางจิตวิญญาณในการทำสิ่งที่ดีขึ้นมารวมตัวกันที่นี่ รวมถึงผมเป็นหนึ่งในคณะกรรมการสถาบันวิทยาศาสตร์ทางจิต ที่ดำเนินการด้านนี้มากกว่า 23 ปี ตอนนี้มีผมมีแบรนด์ชื่อ Merlin Great of Wizard และกำลังจัดตั้งสมาคมวิทยาศาสตร์ทางจิตและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตครับ

ทราบว่าคุณเพชรมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องคริสตัลและหินสีต่าง ๆ อยากให้เล่าถึงที่มาที่ไปทำให้ความสนใจในเรื่องนี้:

ผมสนใจเรื่องนี้อย่างจริงจังแล้ว เมื่อเห็นหิน คริสตัล หรืออัญมณี จนกระทั่งได้อ่านหนังสือเล่มหนึ่งชื่อว่า “ศาสตร์และศิลป์แห่งสีและคริสตัล” ของ ม.ล.อัคนี นวัธน์ ซึ่งท่านเป็นผู้บุกเบิกเกี่ยวกับพลังงานคริสตัลคนแรกของประเทศไทย ทำให้หันมาสนใจในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

คริสตัลและหินสีมีกี่ชนิด หรือก็ประเภท แต่ละชนิดมีคุณสมบัติหรือมีคุณประโยชน์แก่ผู้สวมใส่อย่างไร:

นักวิทยาศาสตร์กล่าวว่าหินทั่วโลกมีกว่า 65,000 ชนิด แต่ละชนิดก็มีคุณสมบัติที่สอดคล้องและใกล้เคียงกัน คริสตัลหรือหินสีจะมีลักษณะเป็นลูกใส ๆ เหมือนลูกแก้ว คนไทยเรียกว่าหินเขียวหนุมาน คนจีนเรียกว่าจิวเจียฝรั่งเรียกว่าคริสตัลส่วนหินสี หรือ Gemstone แบ่งออกเป็นพลอยเนื้อแข็ง (Precious Stone) และพลอยเนื้ออ่อน (Semi-Precious Stone) มีลักษณะเป็นหินสีมีการใช้งานมาตั้งแต่ยุคอียิปต์โบราณ โดยคนอียิปต์จะใช้ 3 สี ตามความเชื่อ คือหินสีแดงหมายถึงถึงชีวิต หินสีฟ้าหมายถึงท้องฟ้า หินสีน้ำเงินหมายถึงความมีชีวิตนิรันดร์ ความตื่นรู้ ความเบิกบาน ความสนุกสนาน แต่ละชนิดจะมีคุณสมบัติในเรื่องของพลังงานบำบัด โดยคริสตัลและหินสีจะมีการทำงานที่สัมพันธ์กัน ซึ่งเรามองไม่เห็น แต่สามารถสัมผัสได้โดยมีคำกล่าวสืบทอดกันว่า “หินเป็นผู้เลือกเจ้าของ” ทำให้เมื่อเราเห็นหินนี้แล้วรู้สึกชอบหรืออยากได้ อันนี้คือเขากำลังส่งคลื่นความถี่ตรงกับเรา คลื่นความถี่ของเขากับเรากำลังรวมเป็นหนึ่งเดียวกันทำให้เราหยิบหินชิ้นนั้น ๆ มาครอบครอง และสีของคริสตัลหรือหินสีต่าง ๆ มีผลต่อร่างกายเช่นเดียวกัน คือร่างกายหรือความคิดในสมองคนเราจะมีการทำงานตามแม่เหล็กไฟฟ้า เปรียบเทียบง่าย ๆ ก็คือออราอันเอง ซึ่งการทำงานของสมองจะมีการทำงานอยู่ 2 อย่าง คือ 1. พลังงานของเคมี คือสารเคมี เช่น เลือด ฮอรโมน น้ำเหลืองต่าง ๆ เป็นต้น 2. พลังงานของคลื่นสมอง หรือ Electroencephalogram (EEG) คือพลังงานแม่เหล็กต่าง ๆ ที่สามารถวัดออกมาได้เป็นคำวิทยาศาสตร์ที่มีผลทดลองออกมาชัดเจน หรือใช้ในการวิเคราะห์รักษาโรคต่าง ๆ ตามที่โรงพยาบาลต่าง ๆ ใช้กันอยู่ในขณะนี้ ออราในคริสตัลจะส่งผลให้ออราของคนจะมีทั้งหมด 12 สี และจะมีทั้งโปร่งใสและไม่โปร่งใส สีโปร่งใสจะมีความหมายเป็นบวกเสมอ และสีไม่โปร่งใสหรือสีทึบ จะหมายถึงความเข้มข้นของออรามากเกินไป ซึ่งในความหมายเชิงลบนั่นเอง คลื่นออราของแต่ละคนไม่เหมือนกัน และสามารถเปลี่ยนได้ทุกวินาที คริสตัลจะมีหลายสีมาก และสีของคริสตัลจะมีผลต่อความสัมพันธ์ของจักรและออราอัน ๆ การใส่คริสตัลหรือหินสีจะปรับออราของเราให้มันคงขึ้น และปรับพลังงานให้ตัวเราทำงานได้มันคงขึ้น หรือพลังงานรอบกายของเรามาขึ้น ส่วนจักรคือแหล่งพลังงานที่อยู่ตามตำแหน่งต่าง ๆ ตามจุดไรต์ต่าง ๆ ตามร่างกาย คือการปล่อยพลังงานด้านเคมีเพื่อให้พลังงาน หรือสิ่งที่เราไม่สามารถควบคุมได้มาส่งเสริมให้ร่างกายเราสมบูรณ์มากขึ้น โดยสีออราที่ออกมาจากกล้องเคอร์เลียน (Kirlian Camera) จะมีทั้งหมด 7 สี เหมือนสีของสายรุ้งหรือโน้ตดนตรี แต่ละสีจะมีความหมายและความสัมพันธ์ต่อร่างกายของคนเรา และตรงกับตำแหน่งในจักรร่างกายเรา จักรทั้ง 7 มีดังต่อไปนี้คือ

จักระที่ 1 มูลธารจักระ (The Base Chakra)

ตั้งอยู่ระหว่างอวัยวะสืบพันธุ์กับทวารหนัก เป็นพื้นฐานของพลังชีวิต มีหน้าที่ดูดซับพลังคุนดาลินี (Kundalini = งูไฟ หรือ Serpent Fire) จากโลก โดยปกติแล้วจักระนี้จะไม่มีการกระตุ้นอย่างเด็ดขาด เพราะอันตรายต่อระบบการทำงานของร่างกาย สีที่สัมพันธ์คือสีแดง มี 4 เส้นแสง ออุมณีที่สัมพันธ์กับจักระที่ 1 คือทับทิม โกเมน

จักระที่ 2 สวาธิฐานจักระ (The Sacral Chakra)

ตั้งอยู่ที่ปลายกระดูกสันหลังใต้ก้น เป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับพลังงานทางเพศและความเชื่อมั่นในตนเอง มีหน้าที่กระจายพลังที่ได้รับจากดวงอาทิตย์ ต่อมาที่สัมพันธ์กับจักระนี้คือต่อมสืบพันธุ์ (Gonads Gland) สีที่สัมพันธ์คือสีส้ม มี 6 เส้นแสง ออุมณีที่สัมพันธ์กับจักระที่ 2 คือโกเมนสีส้ม คาร์เนเลียนสีส้มแดง

จักระที่ 3 มณีปุระจักระ (The Solar Plexus Chakra)

ตั้งอยู่บริเวณสันหลังที่ตรงกับบั้นเอว มีความเกี่ยวข้องกับระบบทางเดินอาหารทั้งหมด ผลิตโลหิต เป็นศูนย์กลางของอารมณ์ดิบ ต่อมาที่สัมพันธ์กับจักระนี้คือต่อมหมวกไต (Adrenal Gland) สีที่สัมพันธ์คือสีเหลือง มี 10 เส้นแสง ออุมณีที่สัมพันธ์กับจักระที่ 3 คือบุษราคัม ชิทริน

จักระที่ 4 อนาหตะจักระ (The Heart Chakra)

ตั้งอยู่กลางกระดูกสันหลังระดับที่ตรงกับหัวใจ เป็นศูนย์รวมของความรัก ความเมตตา กรุณา ความเสียสละ การพัฒนาจิตใจ ต่อมาที่สัมพันธ์กับจักระนี้คือต่อมไธมัส (Thymus Gland) สีที่สัมพันธ์คือ สีเขียว มี 12 เส้นแสง ออุมณีที่สัมพันธ์กับจักระที่ 4 คือมรกต เพอริโด

จักระที่ 5 วิสุทธิจักระ (The Throat Chakra)

ตั้งอยู่ตรงกระดูกต้นคอ เป็นจักระที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจ หอบหืด โรคที่เกี่ยวข้องกับผิวหนัง ต่อมาที่สัมพันธ์กับจักระนี้คือต่อมไทรอยด์ (Thyroid Gland) สีที่สัมพันธ์คือ สีน้ำเงิน มี 16 เส้นแสง ออุมณีที่สัมพันธ์กับจักระที่ 5 คือไพลิน เทอร์ควอยซ์ ลาปิสลาซูลี อความารีน

จักระที่ 6 อาขณะจักระ (The Third Eye Chakra)

ตั้งอยู่กลางหน้าผาก เป็นจักระที่เปรียบเหมือนดวงตาของปัญญา เป็นจุดกำเนิดของญาณหยั่งรู้ เป็นตาที่ 3 เป็นพาหนะแห่งญาณวิเศษสำหรับการติดต่อกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์เบื้องบน ต่อมาที่สัมพันธ์กับจักระนี้คือต่อมใต้สมอง (Pituitary Gland) สีที่สัมพันธ์คือสีคราม หรือสีน้ำเงินเข้ม มี 96 เส้นแสง ออุมณีที่สัมพันธ์กับจักระที่ 6 คืออะมีสท์ สีม่วงคราม เช่น โชคาลด์

จักระที่ 7 สหสธารจักระ (The Crown Chakra)

ตั้งอยู่กลางกะโหลกศีรษะ เป็นศูนย์กลางของจิต เป็นศูนย์ควบคุมทุกจักระในร่างกาย เป็นสถานที่ที่รับพลังแห่งจักรวาลและกระจายไปทั่วร่างกาย ต่อมาที่สัมพันธ์กับจักระนี้คือต่อมเมดสัน (Pineal Gland)

สีที่สัมพันธ์คือ สีม่วง มี 972 เส้นแสง ออุมณีที่สัมพันธ์กับจักระที่ 7 คือ อะมีสท์

สิ่งที่เกิดจากพลังงานใน

ร่างกายของคนเรานั้นทั้งพลังงานที่เกิดจากการกิน คือสารอาหารต่าง ๆ และพลังงานที่เกิดจากลมปราณ คือการหายใจ การฝึกสมาธิ การฝึกปฏิบัติ การฝึกการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของออร่าหรือสนามพลังแม่เหล็ก ซึ่งมีทั้งรวมกันและผลึกกัน และจะมีเรื่องจักระเข้ามาเกี่ยวข้อง หากจักระบกพร่องไป คริสตัลหรือหินสีจะเข้ามามีส่วนช่วยตรงนี้ได้ และนอกจากนี้แล้วก็ยังมียินพิเศษอีก 3 สี คือ

1) สีดำ ใช้ในการปกป้อง หรือใช้ในการลบพลังงาน เช่น แบล็คทัวร์มาลีน (Black Tourmaline)

2) สีขาว ใช้ในการเสริมหรือบรรเทาพลังให้สีอื่น เป็นสีหลักที่สามารถใช้ร่วมกับทุกสีได้ เช่น หินฮาล์ (Howlite)

3) สีใส ใช้ในการเสริมพลังให้สี ดำมีแรงมากขึ้น เพราะสีใสจะไปดูดสีทั้งหมดรวมไว้ที่สีดำ และสีต่างขยายพลังให้สีใสทำงานได้เสถียรขึ้น เช่น คริสตัลใส (Clear Quartz)

คริสตัลและหินสีต้องเป็นหินแท้ที่เกิดจากธรรมชาติ มิใช่หินสังเคราะห์ซึ่งจะมีพลังงานซึ่งไม่เสถียรหรือไม่สมบูรณ์เท่าพลังงานจากหินแท้

คริสตัลและหินสีมีคุณสมบัติและคุณสมบัติแยกแยะได้ดังนี้ คือ

1) รับพลังงานและเก็บพลังงานเอาไว้ในตัวของเขา

2) ทำให้พลังงานหักเห ซึ่งเรียกว่าการป้องกัน ป้องกัน และลบพลังงาน อย่างเช่นคนไทยจะมีเย็บเท้าหรือเชียวเสือ ซึ่งมีลักษณะที่ใช้ในการป้องกันเช่นเดียวกัน คริสตัลถือเป็นธาตุกายสิทธิ์ชนิดหนึ่งของคนไทยที่เรียกว่า “หินเชียวหนุมาน” ที่ใช้ในการปกป้องและคุ้มครอง การทำให้พลังงานหักเห เช่น เวลาพลังงานมาเส้นตรง คริสตัลสามารถจะเบี่ยงพลังงานไม่ให้พลังงานปะทะเราโดยตรง 100% เพราะเขาไปสร้างสนามพลังให้ออร่า และสามารถเก็บพลังงานเอาไว้ พอมีพลังงานเข้ามา เขาสามารถสะท้อนหรือหักเห ทำให้เกิดการเบี่ยงของสนามพลังแม่เหล็กได้

3) ขยายพลังให้สูงขึ้นได้ หรือรวมพลังงานเป็นจุดเดียว คริสตัลทำให้เกิดพลังงานสูงส่งขึ้นได้ สามารถขยายพลังให้ใหญ่ขึ้นได้ ยกตัวอย่างคริสตัลแบบลูกกลมใสที่สามารถกระจายแสงให้ใหญ่ขึ้นได้ และสามารถรวมแสงให้เป็นจุดเดียว จนทำให้เกิดประกายไฟได้ เพราะมีลักษณะเหมือนเลนส์รวมแสง แต่หินสีจะไม่ลักษณะ ทำให้เกิดประกายไฟได้เหมือนคริสตัล แต่สามารถส่งพลังงานออกมาได้เหมือนคริสตัลแบบลูกกลมใสได้เช่นเดียวกัน

4) ทำให้เกิดความสมดุลของพลังงานและรวมพลังงานให้เป็นหนึ่งเดียว ยกตัวอย่างของการเกิดสมดุลของร่างกาย เช่น เมื่อเรารู้สึกเครียดหรือปวดศีรษะ นั่นคือข้างในเราจะเห็นสีแดง เพราะรู้สึกร้อนมาก เมื่อเราเห็นหินสีเชียวหรือหินมาลาไคต์ หรืออะโรสเซีย จะรู้สึกปลดปล่อย บรรเทา เพราะสีแดงเป็นสีตรงข้ามกับสีเขียวจะทำให้เกิดการหักล้างกันเกิดขึ้น เป็นการปรับสมดุลภายในร่างกายของเราเอง หรือหากเรารู้สึกว่าตรงนั้นแดงซ้ำ แคลเซียไปใกล้ ๆ ตรงบริเวณที่ข้างรู้สึกบรรเทาได้ หรือหากเราปวดท้อง ท้องคือบริเวณที่เป็นสีเหลือง ถ้าเรานำสีน้ำเงินหรือสีม่วงซึ่งเป็นสีตรงข้ามมาจับหรือคล้องก็จะรู้สึกบรรเทาได้ เพราะเกิดการหักเหเกิดขึ้น ซึ่งหลักการการทำงานของพลังงานจะเหมือนทฤษฎีสีที่เราเคยเรียนกันมาตั้งแต่เด็ก ๆ นั่นเอง

5) การโยกย้ายถ่ายเท เช่น เรากู้ใช้คริสตัลในการปิดพลังงานโยกย้ายไปที่อื่น อันนี้คือใช้ในการบำบัดด้วยคริสตัล ซึ่งผู้สนใจต่อมีความรู้เกี่ยวกับหลักการบำบัดด้านคริสตัล มาเป็นอย่างดี เหล่านี้คือคุณสมบัติและคุณสมบัติของคริสตัลและหินสีที่ส่งเสริมให้พลังงานหรือสุขภาพของคุณดีขึ้นนั่นเอง และหินสีที่ใช้ในการบำบัด และได้รับการยอมรับจากนักบำบัดทั่วโลกที่ดีที่สุด คือหินมาลาไคต์

สุขภาพบุรุษและสุขภาพสตรีควรจะสวมใส่ในลักษณะไหน อย่างไร:

สุขภาพบุรุษจะนิยมใส่สร้อยข้อมือ แหวน หัวเข็มขัด (มักจะเป็นเทอร์ควอยซ์) หรือเป็นเข็มกลัดที่ติดตามเสื้อ บางครั้งก็เป็นสร้อยคอขึ้นอยู่กับความชื่นชอบของแต่ละบุคคล ส่วนสุขภาพสตรีจะนิยมใส่ในลักษณะของต่างหู จี้ แหวน สร้อยข้อมือ และแขนเดอเลียร์ ซึ่งสุขภาพสตรีจะมีสิ่งให้เลือกมากกว่าสุขภาพบุรุษ

มีอะไรอยากฝากไปยังผู้อ่านบ้าง:

เมื่อจิตใจคุณดี จิตใจคุณมีพลังบวกเข้ามา หินก็สามารถรับรู้ถึงพลังบวกหรือพลังงานที่คุณปล่อยออกมาแล้วสะสมในตัวเขา เขาจะส่งเสริมให้ชีวิตคุณ คนหรือสิ่งรอบข้างคุณได้รับแรงบันดาลใจด้านบวกไปด้วย โดยเห็นเป็นตัวช่วย ทำให้รู้สึกว่าเป็นเพื่อน หรือความเอื้ออาทรกันจะเกิดขึ้น พลังงานด้านบวกหรือพลังงานแห่งความรักที่เราให้แก่ผู้อื่นจะออกไปโดยไม่รู้ตัวเลย อยากฝากว่าขอให้เชื่อมั่นในความดีที่คุณทำมา สิ่งที่คุณรู้สึกว่ามันเศร้าหรือคุณรู้สึกชีวิตพบแต่เรื่องที่ไม่ดี เมื่อไรที่คุณคิดบวกขึ้นมาให้หาหินสีอะไรก็ได้ที่คุณชอบมากที่สุด มากำไว้ในมือเบา ๆ และคิดถึงพลังงานที่คุณประสบความสำเร็จ หรือวันที่คุณกราบแม่คุณก็ได้ พลังงานเหล่านี้จะทำให้ชีวิตคุณมีแรงที่จะทำงานหรือสู้ต่อไปได้อีกมหาศาล ไม่ว่าจะเป็นการเรียนเนติบัณฑิต การสอบผู้ช่วย ผู้พิพากษา การสอบอัยการผู้ช่วยหรืออะไรก็ตามแต่ ขอให้คิดบวกหรือคิดพลังงานด้านดีเข้าไป เขาจะส่งเสริมทำให้ชีวิตคุณมีแรงผลักดัน ทำให้ชีวิตคุณดีขึ้น

(ติดตามเรื่องราวเพิ่มเติมได้ที่ Facebook: Petch De Merlin)

รอบรั้วศาลฎีกา

นายอิศร จุลมนต์ ประธานศาลฎีกา ทหรอบกฤษฎา ได้นำคณะข้าราชการศาลยุติธรรมในศาลฎีกาลงนามถวายพระพรชัยมงคลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติ แสดงความรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เบื้องหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ บริเวณโถงรับรอง ชั้น 1 อาคารศาลฎีกา ถนนราชดำเนินใน และในเวลาต่อมา คณะข้าราชการศาลยุติธรรมในศาลฎีกาได้ร่วมเฝ้ารับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการเสด็จพระราชดำเนินไปประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2562

นายอิศร จุลมนต์ ประธานศาลฎีกา นำคณะผู้บริหารศาลยุติธรรม ร่วมบันทึกเทปโทรทัศน์ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 เมื่อวันที่อังคารที่ 23 เมษายน 2562 เวลา 15.00 น. ณ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7

นายเดชา คำลัทธิ เลขานุการศาลฎีกา ได้นำคณะข้าราชการศาลยุติธรรมในศาลฎีกา เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาปรับปรุงภูมิทัศน์คลองคูเมืองเดิม ถนนอัษฎางค์ และถนนบำรุงเมือง เพื่อเตรียมพื้นที่ก่อนงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ในการนี้ คณะข้าราชการศาลยุติธรรมในศาลฎีกาได้บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ โดยเข้าร่วมกิจกรรม ที่โรงครัวพระราชทาน เมื่อวันที่ศุกร์ที่ 26 เมษายน 2562 เวลา 08.00-12.00 น. ณ บริเวณลานอเนกประสงค์ ท้องสนามหลวง

ศาลฎีกาได้จัดโครงการอบรมเรื่อง “เทคนิคการสร้างสุขในองค์กร” ซึ่งจัดให้มีการ Big Cleaning Day เพื่อทำความสะอาดอาคารศาลฎีกาและบริเวณโดยรอบให้เกิดความสวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยมี นายเดชา คำลัทธิ เลขานุการศาลฎีกาเป็นประธานในพิธีเปิดโครงการ และมีข้าราชการศาลยุติธรรมและเจ้าหน้าที่ในศาลฎีกาเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 407 คน เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 2 พฤษภาคม 2562 ซึ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ให้ความสนใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

NAVY CLUB Krua Khun Kung

รอบรั้วชวนอร่อย

เรืองสิทธิ์ ตันกาญจนานุรักษ์

รองเลขาธิการศาลฎีกา

รอบรั้วชวนอร่อยฉบับนี้

บก. ขอพาท่านผู้อ่านไปชิมของอร่อยถึง 2 ร้าน ร้านแรกน่าจะเป็นที่รู้จักของท่านผู้อ่านจุลสารศาลฎีกา “High Court” หลาย ๆ ท่าน เนื่องจากเป็นร้านที่มีมานาน (แต่ผู้ประกอบการอาจมีการเปลี่ยนไป) ร้านแรกที่ว่า คือ “ร้านครัวคุณกึ่ง” อยู่ในราชนาวิสิมสร ช้างพระบรมมหาราชวัง ติดแม่น้ำเจ้าพระยา หาไม่ยากครับ ที่จอดรถสะดวกสบาย คราวนี้นัดกับน้อง ๆ ส่วนสนับสนุนงานเลขานุการศาลฎีกาไว้เกือบสองสัปดาห์ แต่พอถึงวันนัดจริงเหลือแค่ห้องที่ปักปันน้องน ส่วนคนอื่นลากลับบ้านต่างจังหวัดกันหมด เลยถือโอกาสชวนคุณเก่งกับคุณกลาง ซึ่งเป็นเรี่ยวแรงหลักในการจัดทำจุลสารศาลฎีกามาร่วมคณะชิมไปด้วยกัน วันนี้สั่งอาหารถึง 7 เมนู เริ่มจากอาหารแนะนำ แกงไขไล่ทุ่ง หน้าตาเหมือนเอาไข่อย่างมะตูมไปวางบนน้ำพริกเครื่องแกง แต่รสชาติไม่ธรรมดาทีเดียว (130 บาท) ตามมาด้วยเมี่ยงปลาหับทิม (280 บาท) ปลาหมึกผัดไข่เค็ม (180 บาท) ห่อหมกลูกมะพร้าว (200 บาท) เห็ดออริจินิ ผัดพริกไทยดำ (120 บาท) กุ้งผัดพริกเกลือ (330 บาท) ตบท้ายด้วยหมูแดดเดียวทรงเครื่อง (150 บาท) ที่เชื่อว่าหลายท่าน

ที่ได้ชิมอาจจะต้องสั่งซ้ำ (เพราะความอร่อย) ให้คณะชิมด้วยกันไหวต ร้านนี้ได้คะแนน 8 เต็ม 10 เสริจจากอาหารคว นื่องแท้ปเชิญชวนไปต่อของหวานที่ “ร้านบ้านขนมปังขิง”

ที่เธอตั้งใจจะมาชิมและแชะอยู่พักใหญ่แล้ว ถ้ามาจากศาลฎีกา เลี้ยวซ้ายข้างกระทรวงกลาโหมขับตรงไปจนถึงแยกเสาชิงช้า แล้วเลี้ยวซ้าย จากนั้นเลี้ยวซ้ายซอยหลังโบสถ์พราหมณ์อีกที่ร้านอยู่ทางขวา หาที่จอดรถริมฟุตปาทแถวร้านได้เลย (ถ้าโชคดี) ถามพนักงานได้ความว่าเพิ่งเปิดได้สองเดือน แต่ลูกค้าเยอะมาก (ขอบอก) ร้านเป็นเรือนไทยสไตล์ฝรั่ง นำมาบูรณะจากบ้านไม้เก่าสู่ร้านกาแฟ รวกับพิพิธภัณฑ์ที่มีอายุกว่าร้อยปี มีมุมถ่ายรูปอยู่มากมายหลายมุมทีเดียว หลังจากชื่นชมร้าน และแยกย้ายกันไปถ่ายรูปได้สักพัก ก็เริ่มสั่งขนมมาชิมกัน โดยเลือกเป็นตะโก้เผือก ตะโก้สาธุ และตะโก้ทับทิมกรอบ เสริฟมาในกระทงขนาดกำลังน่าทาน รสชาติถูกปากนักชิม สนนราคากระทงละ 60 บาท ตามมาด้วยเค้กนมสดออกโกโตซึ่งเป็นเมนูใหม่ อร่อยละลายในปาก ราคาชิ้นละ 120 บาท ทานคู่กับกาแฟร้อนและเย็นเข้ากันได้ดี เมนูแนะนำก็เช่น ไอศกรีมกะทิ + ลอดช่อง (120 บาท) Iced Signature Coffee (95 บาท) Iced Mint Macchiato (95 บาท) Mint Lime Soda (95 บาท) ราคาขนมไทยสูงกว่ามาตรฐานที่เคยทานแต่น้อง ๆ บอกว่าเป็นค่าประสบการณ์ (ที่ได้มาทาน และได้ถ่ายรูป) สำหรับร้านนี้หยุดทุกวันจันทร์นะครับ ไปไม่ถูกโทรถามทางได้ทั้ง 2 ร้าน ตามหมายเลขโทรศัพท์ตามลำดับ ดังนี้ 0-2222-0081 และ 09-7229-7021

“...ความเป็นผู้ใหญ่
วัดกันที่ความอดทนเป็นสำคัญ
จึงอยากให้แต่ละฝ่ายเข้าใจ
บทบาทหน้าที่ของกันและกัน*...”

ชีพ จุลมนต์
ประธานศาลฎีกา

* คัดลอกมาจากส่วนหนึ่งของคำกล่าวเปิดงานสัมมนาของนายชีพ จุลมนต์ ประธานศาลฎีกา ในงานสัมมนาสาธารณะ เรื่อง “มองกฎหมายให้รอบด้าน” ณ ห้องอายุท อบาโลน คอนเวนชั่น ฮอลล์ ห้องบอลรูม 1 อาคารไทย ซีซี ชั้น 12 ถนนสาทรใต้ กรุงเทพมหานคร

<http://www.supremecourt.or.th>